

VÉRONIQUE OLMÍ

TENGERPART

- Regény -

Ulpius Modern Könyvtár

A fordítás alapjául szolgáló mű:
VÉRONIQUE OLMÍ: *Bord de mer*

Fordította
TAKÁCS M. JÓZSEF

Szerkesztette
ZSÁMBOKI MÁRIA

Sorozatterv
DEBORAH MOCK

Borító
art force design

www.ulpiushaz.hu

Copyright © ACTES SUD, 2001
Hungarian translation © Takács M. József, 2003
© *Ulpius-ház* Könyvkiadó, 2003

ISBN 963 9475 23 8
ISSN 1589-2743

Douchkának

2

Busra szálltunk, az utolsó esti buszra ültünk fel, hogy senki ne lásson meg minket. Mielőtt elindultunk volna a buszpályaudvarra, a gyerekek megvacsoráztak, és amikor a vacsora végén észrevettem, hogy még mennyi lekvár maradt az üvegben, arra gondoltam, milyen szomorú, hogy kárba vész ez a lekvár, hiszen mindig arra tanítottam a gyerekeimet, hogy a pazarlás bűn, és hogy mindig gondoljanak a holnapra is.

Azt hiszem, örültek az utazásnak, de egy kicsit aggódtak is miatta, mivel nem szóltam nekik előre, és nem magyaráztam el azt sem, hogy miért kell elutaznunk. Bekészítettem a csomagba a gyerekek dzsekijét, a tengerparton gyakran esik – ja igen, annyit mégiscsak elmondtam nekik, hogy meglát-hatják a tengert.

Kettejük közül Kevin, a kisebbik fiam tűnt elégedettebbnek vagy legalábbis kíváncsibbnak. Stan most is aggodalmaskodó pillantásokat vetett rám,

mint azokon az estéken, amikor túl sokáig üldögélek a konyhában, s ő az ajtóból les engem, és azt hiszi, hogy nem látom, amint ott áll pizsamában és mezítláb, és nekem annyi erőm sincs, hogy azt mondjam neki, ne legyél mezítláb, Stan! – igen, néha órákig elüldögélek a konyhában, és fütyülök mindenre.

Szerencsére nem kellett sokáig várnunk a buszra, és senki sem látott meg minket, amikor felszálltunk. Furcsa érzés volt tudni, hogy hamarosan elhagyjuk a várost, elutazunk egy ismeretlen helyre, főleg, hogy nem volt semmiféle iskolai szünet, és arra gondoltam, ez biztosan szöveget ütött a kölykök fejébe. Még soha nem voltunk nyaralni, még soha nem hagytuk el a várost, és az élet most hirtelen egészen másnak tűnt, a gyomrom görcsbe rándult, állandóan szomjas voltam, és folyamatosan aggódtam mindenért, de megtettem minden tőlem telhetőt, igen, minden tőlem telhetőt megtettem, hogy a srácok mindebből semmit ne vegyenek észre. Már alig vártam, hogy felszállhassunk a buszra, hogy végre a gyerekek is elhiggyék, valóban elutazunk.

Amikor a busz végre beállt az állomásra, mindhárman elérzékenyültünk, és talán egy kicsit meg is rémültünk. Akkor sem ijedhettünk volna meg jobban, ha egy első osztályú luxushajó fedélzetére kellett volna felszállnunk. Pedig csak egy öreg, zajos és fűtetlen buszra készültünk felülni. Igen, a buszban

kifejezetten hideg volt. Amikor felszálltunk, úgy éreztük, mintha egy huzatos lépcsőházba kerültünk volna.

Az utolsó százasomból megvettem a jegyeket, aztán letelepedtünk leghátul, a srácok és én, a nagy sporttáskáinkat a lábunkhoz tettük, tele voltak meleg ruhákkal a kölykök számára, nem is kellett volna ennyi, de amikor elkezdtem csomagolni, valószínűleg pánikba estem, és mindent bepakoltam, de hogy miért, azt nem tudnám megmagyarázni. Mindent bele akartam gyömöszölni a táskákba, pedig tudtam, hogy felesleges ennyi mindent magunkkal cipelni, de azt akartam, hogy ezek az ismerős, ott-hon viselt dolgok mind velünk jöjjenek, mert ezekben az első pillantásra felismerhetjük majd egymást. Kevin azt akarta, hogy tegyem el a játékaikat is, de erről lebeszéltem; tudtam jól, hogy ott, ahova megyünk, nem fogunk játszani.

Rengeteg ember volt körülöttünk, nem is képzeltem volna, hogy még ezen a késői órán is ennyien lesznek a buszon. Képtelen voltam kitalálni, honnan jön ez a tömérdek ember, és vajon mindenki ugyanoda tart-e, mint mi; az utasok nyugodtnak tűntek, gondolataikba mélyedve üldögéltek, közben az én srácaim elhalmoztak engem a kérdéseikkel: Sokáig megyünk majd? Már nappal lesz, mire odaérünk? – ilyesmikről faggattak, és én nem nagyon tudtam mit válaszolni nekik, szúrt a szívem, és

nem volt sok kedvem beszélgetni, és főleg nem akartam, hogy az utasok meghallják, miről beszélgetek a gyerekeimmel.

A buszban elég magasan ültünk ahhoz, hogy a máskor oly félelmetes autók most száználmas kis gépeknek tűnjenek számunkra, láttuk a sofőrök lábát, volánt markoló kezüket, a mellettük lévő ülésre dobott holmijukat, majdnem olyan jól láttuk őket, mintha ott ültünk volna a kocsijukban, igen, ebben a buszban határozottan védettebbnek érezte magát az ember, még ha a hátunk lúdbőrzött is a hidegtől.

Kevin hamarosan szólott, hogy pisilnie kell. Ne bosszants, mondtam neki, de Kevin idegesen fészkelődni kezdett, azt mondta, úgy érzi, mindjárt bepisil, Kevin mindig is nagyon ideges gyerek volt. Hiába igyekeztem eddig elkerülni minden feltűnést, most mindenki szeme láttára végig kellett mennem a két ülésor közti átjárón, hogy megállítassam a buszt, és megpisiltessem a kölykömet a sötétben, az út szélén, a busz hátsó kerekénél, miközben a mellettünk elsuhanó autók szinte súroltak minket, s éles fényű reflektoraik mindkettőnket teljesen elvakítottak. Ami Stant illeti, vele soha nincs semmi probléma. Neki soha nem kell pisilnie. Soha nem éhes. Nem is szomjas. Soha nem kér semmit, és ez néha már-már kellemetlen számomra, és szeretném, ha kevesebbet bámulna és többet hisztizne. De ennek most már nincs jelentősége.

Stan már akkor úgy viselkedett, mint egy nagyobbik testvér, amikor Kevin még meg sem született. Úgy tűnt, alig várja öccse világra jöttét, hogy végre valóban elfoglalhassa a családban az idősebb testvér helyét. Jól áll neki ez a szerep. Reggelente nincs erőm ahhoz, hogy felkeljek, és elvigyem a gyerekeket az iskolába, így aztán Stan fogja kézen Kevint, és azt hiszem, a kicsi igazából örül ennek. Stannel sohasem kések el, mondta nekem egyszer. Az iskola túl korán kezdődik. A tíz óra, az jó lenne. Tíz óra előtt én képtelen vagyok bármit is csinálni. Éjjelente rosszul alszom. Szorongok. Nem tudnám megmondani, hogy mitől. Rám telepszik valami rossz érzés... olyan ez, mintha valaki ráülne a mellkasomra, és akkor: nem vagyok itthon senkinek. Mintha valaki rám ülne, mint valami padra. Szeretnék felkelni, szeretném ledobni magamról ezt a súlyt, szeretnék csapkodni és kiabálni. De képtelen vagyok rá. Az a valaki továbbra is ott ül rajtam. Ki érti ezt? Éjjel fulladozom. Ezért aztán gyakran előfordul, hogy napközben le kell feküdnöm egy kis időre. Hogy aludjak egy kicsit. Nappal szorongásmentesen tudok aludni. Nem mindig, de azért néha sikerül, ilyenkor különös, áttetsző álmaim vannak, melyekről nem marad semmiféle emlékem, és eltűnik a fájdalom is. Felébredni, nos, az már nehezebb – azt sem tudom, hol vagyok. Sem azt, hogy hány óra van. Sem azt, hogy van-e valami dolgom.

Gyakran lekésem a tanítás végét. Szégyellem magam. Futva indulok az iskolához. Kevin sírva vár a rácsos kerítésnek támaszkodva. Mindig fél. De nem attól, hogy valami baja esik. Engem félt. Pedig azért nem vagyok annyira törekeny. Mindenesetre szégyellem magam.

Az utazás hosszú volt, túl hosszú, leszállt az éj, már nem nézhettük az elsuhanó tájat, már nem tudtuk, merre járunk, és azt sem, hova megyünk. Elnyelt minket az éjszaka, az éjszakai forgalom zaja, időnként fénypászmák vetültek ránk, teherautókat előztünk meg, megelőztük őket, de miért is? Pontosan hova is megyünk?

A busz ablakai egészen bepárásodtak, Kevin az ujjával rajzolgatott az üvegre, ferde falú házikókat, apró, kar nélküli emberkéket – a Kevin által rajzolt emberkének soha nem volt karjuk. A karjukat a hátuk mögött tartják, mondja mindig, ha megkérdezik tőle, hova tűnt az emberkék karja.

A rajzok hamarosan az egész ablakot betöltötték, és Kevin unatkozni kezdett, aztán a cumiját kérte, aludni akart, csak hogy én elfelejtettem elcsomagolni a cumiját. Stan lesújtó pillantást vetett rám. Majd az ujját szopja, mondtam neki. Régebben a gyerekeknek nem volt semmiféle cumijuk, csak az ujjukat szophatták, és ez sokkal praktikusabb volt. Ezt mondtam, de tudtam jól, hogy Kevin nem tud elaludni a nagy sárga zsebkendője nélkül. Kevin

ajka megremegett. Ne sírj, Kevin! – kérte Stan, aki tudja, hogyan kezdődik a sírógörcs Kevinnél. A cumimat akarom, válaszolta a kicsi. Szopd az ujjadat! – mondtam én. Kevin erre elkezdte rugdalni az előtte lévő ülés támláját, az előttünk ülő utas hátrafordult, és Kevin nagyon megrémült, amikor a magas, bajuszos férfi azt mondta neki, hogy azonnal hagyja abba, már nem is kérte többször a cumiját, azt hiszem, sírt is egy kicsit, legalábbis állandóan szipogott, nagyon idegesítő volt.

A busz ülései valóban nagyon kényelmesek voltak, és az emberek nem örülnek annak, ha megzavarják a pihenésüket, ez világos. Az utasok nemigen figyelték a tájat, halkan beszélgettek egymás között, csak az én kölykeim mocorogtak megállás nélkül, mint két sajtukucac, csak ők hangoskodtak, csak nekik kellett pisilniük és nyűgösködniük. A többiek mind teljes biztonságban érezték magukat, úgy tűnt, mintha már régóta minden este így utaznának, csak én nem tudtam, hogy merre járunk, sem azt, hogy mióta vagyunk úton, ők türelmesen üldögéltek, egyesek békésen aludtak, kezük az ölükben, a szájuk kissé elnyílt, a bóbiskolók biztosan mindenkinél jobban ismerték a busz útvonalát, én meg annyira félttem, hogy eltévesztjük a megállót, hogy ismét felkeltem, előrementem, és még egyszer megkérdeztem a sofőrt.

Az átjáróban majdnem elestem, mert a busz ép-

pen kanyarodott, én pedig rázuhantam egy idős hölgyre, akiből egy ijedt és elkeseredett kiáltás szakadt ki, mintha már kezdettől fogva tartott volna tőlem, egy rövid kis kiáltás, és közben rám se nézett, talán mert undorodott tőlem. Mindegy, végül is jól tettem, hogy megkérdeztem a sofőrt, mert már csak körülbelül tízpercnire voltunk az úti célunktól, és a sofőr megnyugtatóan, hogy majd bement, mikor kell leszállnunk, azt hiszem, megértette, hogy mennyire nyugtalan vagyok. Nagyon szépen megköszöntem a kedvességét; annyira megkönnyebbültem. Óvatosan elindultam vissza a helyemre, erősen megkapaszkodtam az ülések támlájában, az idős hölgy rám se pillantott, a szomszédjával beszélgetett, talán éppen rólam.

Hamarosan megérkezünk, mondtam a srácoknak, és bár Kevin tovább pityergett, egy kis mosollyal nyugtázta bejelentésemet, egy kis foghíjas mosollyal, ahogy mondani szoktam, mivel Kevinnek már három tejfoga is kiesett, végül is hasonlítunk egymásra, mindkettőnk szája foghíjas, én gyakran nem is merek elmosolyodni vagy nevetni anélkül, hogy a kezemet a szám elé tenném, nem tudom, hogy Stan és Kevin észrevették-e már ezt. Később biztosan szégyenkeznének miattam. Most, hogy a leszállás felől már nyugodtak lehettünk, most, hogy elmúlt belőlünk a veszélyérzet, mi is fűtyülhettünk mindenre, mint a többi utas. Így már

az idő is gyorsabban telt, és nagyon meglepődöttünk, amikor pár perc múlva a sofőr beleszólt a mikrofonjába, és bement a város nevét, ahova igyekeztünk. Gyorsan felálltunk, mert az átjáróban máris sok utas tolongott.

Igazam lett, hogy esős időre való holmikát is csomagoltam, mert nem akármilyen volt, amit a buszból kiszállva a nyakunkba kaptunk. A fényből jön az eső, jegyezte meg Kevin, Stan pedig gúnyolni kezdte, én viszont mókásnak találtam Kevin kijelentését. Igazad van, Kevin, mondtam, az utcai lámpákból ömlik az eső, hogy világos legyen. Teljesen elvesztettnek éreztem magam, kitétek minket, isten tudja, hol, ebben az ismeretlen városban, de azért úgy tettem, mintha tudnám, hogy merre kell mennünk, és követni kezdtük azokat az utasokat, akik velünk együtt szálltak le a buszról, mert úgy láttam, hogy mindannyian habozás nélkül elindulnak ugyanabba az irányba. A srácok belém kapaszkodtak, egyik kezükkel az én kezemet fogták, a másikkal egy-egy sporttáska fülét szorították, a táskák túl súlyosak voltak nekik, de azóta, hogy eltörtem a kulcscsontomat, nem tudtam semmi nehezget emelni vagy vinni.

A városban bizonyára már régóta esett, és az embernek az volt az érzése, hogy nem is járdán, hanem valami sáros ösvényen lépked, de az is lehet, hogy ebben a városban egyszerűen nem volt járda. Azon

gondolkodtam, vajon beengednek-e minket a szállodába ilyen sáros cipővel, meg azon, hogyan is élnek itt az emberek, a házak biztosan tele vannak vízzel és sárral, a tengerparti homokról nem is beszélve. A tengert persze nem láttuk, de még csak nem is hallottuk, és megfájdult a fejem attól a gondolattól, hogy talán mégis rossz helyen szálltunk le, és mihez kezdek ebben a vízzel és sárral teli városban, ha itt nincs tenger, hiszen megfogadtam, hogy megmutatom a gyerekeknek a tengert. Ez volt a lényeg. A kötelező program.

Megérkeztünk egy térre, és az emberek kezdtek szétszóródni, mindenki ment a maga útján, bizonyára a városközpontban voltunk, ám képtelen voltam felmérni, hogy egy hatalmas vagy egy aprócska városrészről van-e szó, mert az éjszaka oly sötétnek, az eső pedig oly hidegnek tűnt, hogy az ember azt sem tudta, hol van, már majdnem csak én és a gyerekeim maradtunk a téren, és a város megfejtendő rejtéllyé vált számunkra. Nem tudtam, melyik utcát válasszam, melyik irányban vágjak át a téren, nem tudtam, melyik utca visz közelebb a célunkhoz, vagy melyik visz rossz irányba, minden mozdulatlan volt, és minél nyugalmasabb és csendesebb lett a város, mi annál inkább idegennek éreztük itt magunkat.

Meg kellett szólítanom valakit. Nem szeretek segítséget kérni, de éreztem, hogy az éjszaka hamarosan

teljesen hatalmába keríti a várost, és akkor végképp magunkra maradunk. Az egyik utcasarkon megláttam egy anorákot viselő alacsony férfit, aki egy olyan apró, girhes kiskutyát sétáltatott, hogy az ember hajlamos volt azt hinn, az állatot gyufaszákból rakták össze; megkérdeztem tőle, merre van a szállodánk. A hangom remegett, és erőlködnöm kellett, hogy egyáltalán meg tudjak szólalni, már megint ez a szorongás, gondoltam, és ettől ismét erőt vett rajtam a rettegés. A férfi ki sem nyitotta a száját, csak az ujjával mutatta az irányt; a szálloda éppen mögöttünk volt, eddig nem vettem észre, ott volt éppen mögöttünk, de a homlokzatán nem világított semmiféle neonreklám, de még csak egy lámpa sem jelezte a bejáratot. Egy kis bólintással megköszöntem a férfi segítségét, féltem megszólalni, újra meghallani remegő hangomat, meg aztán a férfi sem volt hajlandó kinyitni a száját. Amikor táskáinkat a sárban húzva elindultunk, a kis gyufaszálgutya ugatni kezdett, de az ugatása inkább nevetésnek, gonosz nevetésnek hatott, amitől megint lúdbőrös lett a hátam, pedig nem is félek a kutyáktól, ezt a kis vakarcsot pedig fél kézzel is agyoncsaphattam volna. Hirtelen az jutott eszembe, hogy talán mindennek az eső az oka: ezért remeg a hangom, ezért hat nevetésnek a kutya ugatása, az esőtől talán mindenki berekedt ebben a városban, és ez a gondolat oly rémisztő volt, hogy azt kívántam, bár len-

ne már másnap, hogy végre napvilágnál is körülnézhessek, és felmérhessem, mi vár itt ránk.

Ez a szálloda, mama? – kérdezte Kevin, és az ő hangja is elcsuklott, de nála ez most a végtelen fáradtság hangja volt, jól ismertem ezt a hangot, és szinte megnyugtatóan hatott rám. Menjünk be, feleltem, ám ehhez el kellett engednünk egymás kezét, mert az ajtónyílás túl szűk volt ahhoz, hogy egymásba kapaszkodva bejuthassunk rajta, a sporttáskákról már nem is beszélve. Csakhogy szétválni nem is volt olyan egyszerű, mindannyiunk keze teljesen elgémberedett, ráadásul Kevin lába beleakadt a táskája fülébe, a kölyök megbotlott, és a fejét erősen beütötte az ajtófélfába, ekkor vettem észre, hogy a haja mennyire elázott, és emlékszem... milyen butaság... emlékszem, hogy azonnal hatalmába kerített a félelem, hogy megfázik, olyan volt ez a feltámadó félelem, mint egy ősi reflex. Még a végén belázasodik. Ki tudja? Talán az összes anyában él ez a reflex: megvédeni a gyerekeit a láztól, ez talán valamilyen állati ösztön, mely erősebb, mint mi.

Stan felkapta a két sporttáskát, és azt mondta: Csak utánad, mama, Stan imádja ezt, imád udvariaskodni, én meg nem vagyok ehhez hozzászokva, néha eltöprengek, vajon honnan veszi ez a kölyök az ilyesmiket, hol tanulja ezeket, annyi biztos, hogy nem otthon és főleg nem az iskolában, ott nagyon kemény világ van. Stan udvarias, igen, de erős is.

Éppen ez a szép, hogy e két tulajdonság egyszerre van meg benne. Hányszor próbálták sarokba szorítani az iskolában, ő azonban soha nem hagyta magát, mindig harcolt az igazáért, még ha drágán kellett is megfizetnie érte, órákra a sarokba állították, megbüntették, ám ő mindig olyan dühvel védte a maga álláspontját, amiről elképzelni sem tudtam, hogy kitől örökölte. Igen, Stan igazi lovagként viselkedik velem, ő az egyetlen fiú, aki ilyen szépen szól hozzám, néha természetesen elnevetem magam emiatt, azt mondom neki, Stan, ne bohóckodj! – de imádom, amikor ilyen, és azt hiszem, ezt ő is tudja.

Teljesen összefagyva és bőrig ázva, de végre bejuttunk ebbe az átkozott szállodába. Odabent csaknem tejes sötétség fogadott minket, csupán egy apró lámpa égett a recepció pult fölött, és minden gesztenyebarna volt: a falak, a linóleumpadló, az ajtók; megkopott gesztenyebarna árnyalat uralt mindent – biztosan évszázadok óta nem volt itt festés, az embernek az a benyomása támadt, hogy évszázados sár tapad a falakra és a padlóra, mintha egy kartondobozba, egész pontosan egy barna cipősdobozba kerültünk volna.

Rögtön láttam, hogy a srácok csalódottak, hát igen, a tévében másféle szállodákat láttak, fényárban úszó épületeket, virágokat, hatalmas tükröket, vörös szőnyeget és esküvői eleganciával öltözött

embereket. A recepciós pult mögött ülő fiatalember egy kis fekete-fehér képernyőjű televízióra meredt, a készülék nem volt nagyobb a biztonsági kamerához kapcsolt monitoroknál, a pasas futballmeccset nézett, és éppen csak felpillantott rám, amikor megmondtam neki a nevemet, kissé hátrahajolva kinyújtotta a kezét, és a háta mögötti tábláról leakasztott egy nagy kulcsot, letette a pultra, s közben azt mormolta: Hatodik emelet, balra a harmadik ajtó. Tulajdonképpen örültem, hogy nem méltat figyelemre minket, mert mindent rettenetesen összesároztunk, a nyomaink még a barna linóleumon is jól látszottak, kisebb-nagyobb foltok, kaka-szerű sárkupacok maradtak mögöttünk. Elvettem a kulcsot, óvatosan körbepillantottam, úgy tűnt, a pasasnak ez a szokása, mert most sem nézett ránk, úgy mormogta: A lépcső ott van maguk mögött. Határozottan elveszettnek éreztem magam ebben a városban, mindig minden mögöttem volt, anélkül hogy észrevettem volna, én meg csak forgolódtam tanácstalanul, miközben minden ott volt a közelemben.

Valójában nem is a lépcsőt, hanem a liftet kerestem, de annyi baj legyen, a lényeg az, hogy már majdnem a célnál vagyunk. Gyerünk, srácok, mondtam, még egy utolsó menet, és Stan átvette Kevin táskáját, a kicsi megfogta a kezem, és újra megkérdezte: Ez a szálloda? Lesz egy szép ágyad

vadonatúj ágyneművel, feleltem, de ez sem vidította fel. Nincs meg a cumim, megfeledkeztél a cumimról! Kevin hangjából mély felháborodás csendült ki, nyilvánvaló volt, hogy nem ilyennek képzelte el az utazásunkat. Majd holnap, ha meglátja a tengert, gondoltam, a tenger biztosan nem fog csalódást okozni nekünk, az mindenütt, mindenki számára egyforma, és nekem sikerült elhoznom ide a srácokat, képes voltam végigcsinálni velük ezt az éjszakai utazást, tehát mégsem igaz, hogy a szorongásom teljesen megbénít, ahogy a rendelőintézetben mondták.

Ezen rágódtam a lépcsőn felfelé kaptatva, de nem hittem benne igazán, inkább csak magamat akartam bátorítani ezekkel a gondolatokkal. A lelkem mélyén már szerettem volna túl lenni az egészen. De tudtam azt is, hogy a gyerekeknek látniuk kell a tengert, és amikor eszembe jutott, hogy még mennyit kell várnunk erre, megszédültem, meg kellett kapaszkodnom a lépcső korlátjában, s úgy éreztem, mintha a korlát húzna felfelé a karomnál fogva. Stannek meggyűlt a baja a nehéz táskákkal, a negyediken meg akart állni. Ó, nem! – kiáltottam. Ha most megállunk, soha nem fogunk újra elindulni! Elengedtem Kevin kezét, hogy segíthessek Stannek, megragadtam az egyik táska fülét, nehéz lenne megmondani, hogy ki segített kinek, hogy ki mibe kapaszkodott, csak annyi biztos, hogy mind-

annyiunknak elege volt már a lépcsőmászásból, a lépcsőház ridegen és sötéten tátongott előttünk, talán ha néhány lámpa égett volna benne, több erőnk lett volna továbbmenni. Lépkedni a kivilágítatlan lépcsőházban olyan volt, mintha egy sötét alagútban vagy egy föld alatti folyosón botorkáltunk volna, el sem tudtam képzelni, milyen lesz a szobánk, minden túl barna, túl sötét volt, az orrunkig sem láttunk.

Kevin lemaradt, biztosan féltékenyen figyelte, hogy én a fivérének segítek, aztán sírva fakadt, és rákezdte, hogy fáradt, és haza akar menni. Ettől aztán végleg ledermedtem. Micsoda? – csattantam fel. A mama befizet téged egy tengerparti utazásra, te meg haza akarsz menni? Holnap iskola van, mit mondunk Marie-Hélène-nek? Majd viszünk Marie-Hélène-nek egy kagylót, feleltem, és arra gondoltam, talán valóban ezt kellene tennünk, kiválasztani egy szép kagylót, és odaadni a tanárnőnek, a fiam első szerelmének, igen, neki ajándékozunk a fiam által talált első kagylót. Az ötlet mosolyt csalt Kevin arcára, és én büszke voltam magamra, elboldogulok én a srácokkal, gondoltam, csak hagyjanak békén, vajon egy szociális gondozónak eszébe jutott volna-e ilyesmi? Hogy úgy csalogasson fel a hatodik emeletre egy holtfáradt ötéves gyereket, hogy kagylókról beszél neki? Persze hogy nem jutott volna eszébe, hiszen ilyesmi nem szerepel a kérdő-

ívein. „Beszél-e kagylókról a gyerekeinek? Minden nap; évente egyszer; soha.” Naná, hogy rengetegen azt válaszolnák: soha, és mégis ők azok, akikről azt mondják, hogy jó anyák, pusztán csak azért, mert nem délután hatkor érnek oda az iskolába, hanem már négy óra huszonötcor megjelennek a csokoládés fánkjaikkal, és azzal gyűjtik be a kölyküket, hogy: Mi történt? Már megint te jöttél ki utolsóként! Most akkor mi a fontosabb? Természetesen a kagylók, és elhatároztam, hogy másnap mindenképpen keresek egy hatalmas példányt, olyat, amelyik zúg, ha az ember a fülére szorítja, olyat, amilyenekkel egyesek a vitrinjüket díszítik.

A kagylós trükk bevált, hamarosan felértünk a hatodik emeletre, valóságos csoda volt, hogy mindannyian ott vagyunk a szobánk ajtaja előtt, én, a kölykök és a táskák. A cipőnkön már lekopott a sár, izzadtan, kimerülten, kimelegedve, lefekvésre készen álltunk az ajtó előtt, és egy pillanatra boldogság áradt szét a lelkemben. Már alig vártam, hogy a srácok ágyba bújjanak, és végre teljesen megérkezünk, hogy aztán másnap reggel, mintha mi sem történt volna, felkeljünk, mint a többiek, azok az emberek, akik azért fekszenek le, mert fáradtak, mert sikerült betölteniük valamivel a napjuk minden óráját, és reggel azért kelnek fel, mert ez így normális, ezt kell tenni, és ezt is teszik – nem úgy, mint én, akiben a nappal és az éjszaka teljesen

összemosódik, én virrasztok, amikor mindenki más békésen alszik, és akkor nyom el az álom, amikor mások a legjobban pörögnek, egyébként pedig valahányszor kilépek a lakásunkból, mindig azon töprengök, hova megy ez a rengeteg ember, az egyik jobbra, a másik balra siet, tele az utca járókelőkkel, egyesek még telefonálnak is, miközben a céljuk felé igyekeznek, és én nem értem, hogy lehet egy embernek ennyi dolga?

Behelyeztem a kulcsot a bal oldali harmadik ajtó zárjába, ezt mondta az éjszakai portás, és nem tévedtem, balra a harmadik, az ajtó kinyílt – pontosabban csak félig, mert megakadt az ágyban, mely szinte az egész szobát betöltötte –, beszuszakoltuk magunkat a szűk résen, mindhárman lerogytunk az ágyra, mást nem is tehattünk, mert nem volt ott semmi más, se asztal, se szék, se szekrény, csak ez a széles ágy, mely épphogy csak befért a szobába.

Attól tartottam, hogy Kevin megint megkérdezi: Ez a szálloda? – ezért gyorsan kiadtam az utasítást: Gyerünk, Kevin, pisilés, aztán ágyba! Hol? – kérdezte. Mit hol? Hol pisiljek? Kinyújtottam a kezem, hogy kinyissam az ajtót, megint átpréseltem magam az ajtórésen, kiléptem a folyosóra, Kevin bizalmatlan arccal követett. A lámpa hunyorgott, féltem, hogy mindjárt kiég a villanykörte, de szerencsére kitartott. Végigmentem a folyosón, melyen jobbra és balra is számozott ajtók sorakoztak,

aztán a folyosó végén megláttam két szürke ajtót, rajtuk a felirat: „WC” és „Zuhany”. Hála istennek! Már attól féltem, hogy vissza kell mennünk a földszintre, ahhoz pedig nem lett volna bátorságom, nem, inkább megpisiltettem volna a kölykömet az ablakban. Csak most döböntem rá, hogy a szálloda teljesen üres, hogy senkivel nem találkoztunk a lépcsőházban, és a kiégni készülő, percegő villanykörte zaját leszámítva egy pissenést sem hallani.

Kinyitottam a vécé ajtaját, és intettem Kevinnek, a kis helyiség bűzlött, és akkor még finoman fogalmaztam, mondjuk inkább, hogy szörnyű csatornaszagot árasztott, és az öblítőtartályból csöpögő rozsdás víz eláztatta a vécéülőkét. Kevin nem is volt hajlandó ráülni, kijelentette, hogy inkább nem pisil, erre azt mondtam neki, jó, akkor most megtanulsz úgy pisilni, mint a nagyok, és máris elnevettem magam, amikor láttam, milyen boldogan próbál lábujjhegyre állva, apró fütyijét a kezében tartva beletalálni a vécécészébe, tényleg mulatságos, hogy milyen büszkék tudnak lenni a kisfiúk, amikor végre elég nagyok ahhoz, hogy állva pisiljenek.

Mire visszaértünk a szobába, Stan már aludt, le sem vetkőzött, úgy feküdt le a széles ágyra, és hirtelen eszembe jutott, hogy még csak kilencéves... Akkor aztán megsimogattam még mindig nedves haját, kedvem lett volna megcsókolni, de nem mertem, nem akartam felébreszteni, olyan döbbenetes

látni, ahogy valaki mélyen alszik, vajon merre járnak az emberek álmukban, van talán valahol egy álomország, egy igazi ország, vajon be lehet kapcsolódni egy másik ember álmába? Nem, nem szabad ilyesmiken törnöm a fejem, a pszichiáter a rendelőintézetben azt mondta, hogy vannak olyan gondolatok, amelyek egyenesen a szakadék szélére viszik az embert, és tudom, hogy igazat mondott. Stan nem más, mint egy alvó kisfiú, erre kell gondolnom, ahogy a többi anya is ezt teszi, mielőtt eloltja a lámpát a fia szobájában, és visszamegy a konyhába, hogy eltörölgesse az edényeket.

Mind a hárman ezen az ágyon fogunk aludni? – kérdezte Kevin csodálkozástól elkerekedett szemmel, és én rájöttem, hogy ez eddig még eszembe sem jutott. Feküdj le! – mondtam neki, és még mielőtt elkezdhetne volna a cumiját hiányolni, igyekeztem megnyugtatni őt. Adok neked egy pólót, azt szopogathatod a cumid helyett, nem olyan illatos, mint a megszokott zsebkendőd, de te már nagyfiú vagy, állva pisilsz. De tényleg mind a hárman ugyanabban az ágyban fogunk aludni? – kérdezte újra, és éreztem, hogy ez a kérdés komolyan nyugtalanítja. Nem, természetesen nem, válaszoltam, és ismét eltöprengtem azon, hogy én hol fogok aludni. Feküdj le, mondtam halkán, az ágy a tied és Stané. De ugye nem mész el? – kérdezte némi megbotránkozással a hangjában, amitől minden anya el-

nevette volna magát, főleg, ha a kölyke annyira szereti őt, amennyire Kevin szeret engem. Erősen törtem a fejem, s végül azt mondtam, hogy az ágy tövében fogok lefeküdni, így legalább nem fognak bökdösni a lábukkal, hiszen mindig egészen kicsavarodott pózokban alszanak, tudom jól, gyakran elnézem őket éjjel, egészen összegömbölyödnek, a térdüket szinte a mellkasukig felhúzzák, mintha állandóan fáznának.

Kevin a pizsamáját, a „szállodai pizsamáját” követelte, a Miki egereset, és furcsa módon teljesen megnyugodott, miután magára húzta. Otthoni illata van, jegyezte meg. Na, ezért aztán érdemes volt megszervezni ezt az utazást, gondoltam, pedig a pizsama illata engem is megnyugtatott, a megszokott mosószerem és a kisfiam illata, az orromat odaszorítottam Kevin nyakához, egy gyereknek a nyaka a legmeghatóbb testrésze.

Kevin lefeküdt. Az ágynemű nem is új, mondta szemrehányóan. Ó, még ez is! Az ágynemű valóban nem volt új, kopott, helyenként lyukas huzatok, meg sem varrták őket. De tiszta, feleltem, ám Kevin már nem figyelt rám, azon gondolkodott, mit kezdjen az új cumijával, elkezdte szopogatni a póló egyik sarkát, aztán egy másikat, kóstolgatta. Hagyd abba! – szóltam rá. Ettől csak megszomjazol, és fogalmam sincs, honnan szerzek neked vizet ebben a szállodában. A vécébeli állapotokat elnézve az egész

vízvezetékrendszer szétrohadt, és én nem akarom, hogy a gyerekeim rozsdás vizet igyanak.

Miután mindketten elaludtak, nehéz percek köszöntöttek rám. A fejemben megszólalt egy hang, nem szeretem ezt, a gondolkodást, ezt a gonosz bestiát, néha azt kívánom, bár kutya lennék. A kutyák biztosan soha nem teszik fel maguknak a kérdést, hogy hol a helyük, sem azt, hogy kit kell követniük, egyszerűen felemelik az orrukat, és máris tudnak mindent, egyszer s mindenkorra tisztázzák a dolgokat. Azután pedig ragaszkodnak a döntésükhöz. Az emberekkel az a baj, hogy nincs szaglásuk. Én is azt szeretném, ha körbeszimatolva rögtön mindent megértenék, és a dolgok világosak lennének, egy irányba mutatnának minden további macera nélkül. Hogy ne kelljen gondolkodnom, elkezdtem dúdolgatni egy dalt, *Brave marin revient de guerre, Tout doux*, apám énekelte ezt nekem, amikor kicsi voltam, és ettől megint sírnom kellett, de mégis jobban éreztem magam, ahogy ezt a régi dalt énekeltem, olyan volt ez, mintha újra rátaláltam volna valakire. *Brave marin revient de guerre, Tout doux, Tout mal chaussé tout mal vêtu, Brave marin d'où reviens-tu, Tout doux!* Ez a matróz harminc éve ugyanaz, akarom mondani, a róla alkotott képem most is ugyanaz, még mindig azokat a rongyos ruhákat viseli, és lyukas a cipője, mert a dalban főleg ez a „*tout mal chaussé*” a lényeges, hiszen az szörnyű,

ha az embernek fáj a lába, és egy családanya számára a cipők jelentik a legnagyobb gondot. Imádom ezt mondani: egy családanya számára, aztán gondterhelt sóhajtás, ahogy azok az anyukák csinálják, akik már négy óra huszonötkor ott várják a kölyköket az iskola előtt, és ilyenkor úgy érezzük, hogy mind együtt vagyunk, és talán megérthetjük egymást. Egy családanya számára, de figyelem, utána mindig sóhajtani kell, soha nem szabad nevetni, egyszer a szociális gondozó jelenlétében elnevettem magam, látniuk kellett volna, hogy mennyire rossz néven vette, én meg nem tudtam abbahagyni a kacagást, úgy tűnt, hogy az a nő utál engem, bár egy szót sem szólt, de láttam, hogy biztosan nem én leszek a kedvence, nyilván szívesebben adja kölcsön a zsebkendőjét valakinek, mintsem hogy nevetni lásson egy anyát.

A cipők mindenesetre nagyon drágák. Holnap majd mezítláb sétálunk a tengerparti homokban, nevetve gázolunk bele a vízbe, de akkor meg miért nem tudok elaludni, már énekelni sincs kedvem, bár máskor is vannak ilyen estéim, amikor mindentől ki vagyok bukva, nem tudom, mit kezdjek magammal, még álmodozni sem tudok, mert nem látok célt magam előtt, pedig biztosan vannak utak, melyeket érdemes lenne követni, egyenes, veszélytelen, korlátokkal szegélyezett utak, igen, ez fontos, hogy legyenek korlátok az út szélén.

Zajt hallottam a szomszéd szobából, hangokat, tompa puffanásokat, hogyan is képzelhettem, hogy a szálloda teljesen üres? Ez belőlem fakad, amikor egyedül érzem magam, azt hiszem, hogy az emberek eltűntek. Mennyi időbe telt az is, mire képes voltam felismerni a szomszédainkat! Évekbe, azt hiszem. Most, hogy már ismerem őket, nem tűnnek veszélyesnek, ám mégis jobban szeretek olyankor kimenni a lakásból, amikor semmi zajt nem hallok a folyosóról, amikor biztos vagyok benne, hogy senkivel sem fogok találkozni. Természetesen vannak emberek, akiket nem kerülhetek el. A rendelőintézetiek. A tanárok és a szülők az iskolában. Nem örülök annak, amikor Marie-Hélène üzen, hogy beszélni szeretne velem, hiába tudom, hogy Kevin a kedvence, ám a tanárnő soha nem dicsér, mindig csak kérdéseket tesz fel. Miért nem hozott magával Kevin fehér zoknit a testnevelésórára? Kevin elaludt az osztályban. Hánykor szokott lefeküdni? Ó, ez a Marie-Hélène! Néha, hogy ráijesszek, Marie-Hélène-nel szoktam fenyegetni Kevint, azt mondom neki: Elmondom a tanárnőnek, hogy nem etted meg a pürédet, és éjjel megint bepisiltél. Persze, soha nem árulkodnék Marie-Hélène-nek, de ha valaki egyedül neveli a gyerekeit, szüksége van egy mumusra.

A srácok békésen aludtak. Összegömbölyödve. Mint a kismacskák. A cumipótló kicsúszott Kevin

szájából, mindig nyitott szájjal aludt, a mandulái miatt, már többször gondoltam arra, ha lesz egy kis pénzem, kivetetem őket, most pedig... most pedig...

Kínéztem az ablakon, semmit sem lehetett látni. Megszoktam, hogy az ablakom a szemben lévő bérházra néz, és ennek örülök is, szeretem nézni az embereket, ahogy ott mozognak a függönyök mögött, meg a kislámpák fényét, amikor leszáll az est, ez olyan szép, mindannyian együtt vagyunk, sorban, mindenki a saját kis dobozában, ez a dolgok rendje, és ez tetszik nekem. Itt azonban nem látni semmit, még egy utcai lámpa vagy egy autó reflektorának a fényét sem. Milyen lehet a kilátás nappal? Vajon mi van az ablakunk előtt? A tenger? Nem, nem hallani semmit, és különben is, egy tengerparti szálloda sokkal drágább lenne, azt azonnal kiszúrtam volna. Hát akkor? Mi lehet velem szemben, amit nem láthatok? A buszpályaudvar? Egy építési terület darukkal, teherautókkal, a szokásos lármával, vajon építenek vagy lebontanak valamit? Utálok ezt, látni a félig lebontott házakat, nem tudom elviselni a fele részben már ledöntött falakat a rajtuk lévő színes tapétával, szerintem nincs is ennél szomorúbb látvány. Kár volt elkezdenem képzelődni, minden lehetséges e szállodai ablak mögött, bármi lehet ott, hagytam volna a fenébe az egészet, hagytam volna a fenébe, és akkor nem lennének rémálmaim!

Levetköztem, a ruháimból csavarni lehetett vol-

na a vizet, az eső, az izzadság mintha rátapadt volna a bőrömrre, ázott szagom volt, de nem volt erőm újra elmenni a folyosó végére, hogy megmosakodjam. Belebújtam a hálóingembe, és lefeküdtem az ágy tövébe, magamra húztam az ágytakarónak az ágyról lelógó részét, de túl keskeny volt, szép látványt nyújthattunk, ahogy ott feküdtünk összekuporodva mind a hárman. Mind a hárman... De lehet, hogy valóban szép látványt nyújtottunk... A gyerekek meg sem moccantak, hallottam a lélegzésüket, ez volt az első alkalom, hogy mellettük aludtam, és arra gondoltam, hogy a lélegzésüket nekem köszönhetik. Nekem. Micsoda munka az élet... milyen hihetetlen munka...

Erre gondoltam, mielőtt elaludtam volna. Nem vettem be a gyógyszereimet, és ezen az éjszakán mégsem ült rá senki a mellkasomra. Ezen az éjszakán olyan voltam, mint mások. Az utazás fáradtsága, az átélt izgalmak és bizonyára az a tudat, hogy nem szabad arra gondolnom, ami ránk vár. Ezen az éjszakán olyan nyugodtan aludtam, ahogy máskor csak nappal tudok. Álomtalanul. Rémképek nélkül. Anélkül, hogy azt mondhatnám, jól vagy rosszul éreztem magam, talán teljesen élettelenül feküdtem, igen, úgy aludtam ebben az ismeretlen városban, mintha meghaltam volna, de arról egy pillanatra sem feledkeztem meg, hogy a gyermekeim másnap meg fogják látni a tengert.

Másnap kiderült, hogy nincs szerencsénk: az eső még mindig nem állt el. A reggel sápadt fényétől eltekintve ebben a városban nemigen lehetett megkülönböztetni az éjszakát a nappaltól. A fénynek itt nem sok hely maradt, szinte semmi, ezt azonnal érezte az ember. Nem tudom, mikor ébredtem fel, de a srácok már felkeltek, mindketten ott álltak az ablak előtt, és esőcseppversenyt játszottak: mindegyikük kiválasztott magának egy-egy, az ablaküvegen lefutó esőcseppet, és az nyert, akié előbb leért az alsó keretig.

Azon gondolkodtam, vajon mit látnak az ablakból, vajon mi lehet az esőfüggöny mögött.

Mama! – kiáltott fel Kevin, amikor észrevette, hogy felébredtem, és ez olyan csodálatos volt. Csodálatos, ahogy egy kölyök reggel üdvözli az embert, mintha ő lenne a nap meglepetése, az a jó hír, amire már nem is számított. Kevin reggelenként mindig éreztette velem, hogy hiányoztam neki, ezért

aztán gyakran eltöprengtem azon, hova sodorhatják el az álmai, hogy minden reggel úgy érzi, valahonnan nagyon messziről tér vissza. Tudom, hogy a tanítási napok reggelén Stan nem engedi, hogy Kevin bejöjjön a szobámba, de a vasárnap más, és miután megnézték a televízióban a rajzfilmeket, Kevin nem zavartatja magát, ó, nem, beugrik az ágyamba, és követeli a cuppanós pusziját, ezt a hasára kell adni, és hangosan kell hozzá cuppantani, hihetetlen, hogy mennyire tud nevetni ezen, gyakran úgy tűnik, valójában a saját nevetésén kacag, hogy a nevetést valami vidám játéknak tekinti, és tudom, hogy egy gyerek csak addig tud így nevetni, amíg meg nem nő.

Éhes vagyok! – mondta, és ha van valami, amit Kevin soha nem felejt el, hát azt, hogy éhes, néha az az érzésem, hogy én csak egy éléskamra vagyok. Majd elmegyünk egy kávézóba, válaszoltam, de láttam rajtuk, hogy nem sikerült meggyőzőnöm őket, ezért hozzátettem: Reggelit rendelünk, és majd kiszolgálnak minket! Tágra nyitották a szemüket, és olyan gyanakvóan néztek rám, mintha valami hatalmas hazugságot próbáltam volna elhíttetni velük, akkor felkeltem, és ez alkalommal nem tudtam megállni, hogy el ne mosolyodjam – nem érdekelt, hogy foghíjas a mosolyom, egyszerűen túl büszke voltam magamra, beletúrtem a kék sporttáskába, kivettem belőle a teásdobozomat, és a tartalmát ki-

borítottam az ágyra, igen, az összes aprópénzemet kiszórtam az ágyra, és sajnáltam, hogy az összekoccanó érmék nem csapnak még nagyobb zajt. Ott volt az ágyon az egész vagyonom. A sok aprópénz, amit mindig félretettem, hogy egy napon ünnepelessünk, az összes megtakarított pénzem, amit apránként csíptem le a konyhapénzből, összegyűjtve a bevásárlások után megmaradt aprót.

A kölykök nem nyúltak a pénzhez, csak nézték a sárga és ezüstsínű érméket, óvatosan, mintha most látnának először ilyet. Fagylaltot is ehetünk? – kérdezte Kevin, hogy tisztázza a helyzetet, és biztos voltam benne, hogy már egyáltalán nem hiányzik neki az iskola. Hülye! – vetette oda neki Stan halkán. Egy kávézóban kávé iszik az ember. És különben is, ez itt csupa húszcentime-os! Tényleg? – kérdeztem. Csupa húszcentime-os? A pénzkupac fölé hajoltam. A kölykök leültek az ágyra, és olyan gyanakvóan méregették a kincsemet, mint egy különös vadállatot. Való igaz, nem sok tízfrankos érme volt a kupacban, de hogyan is lehetett volna, ez nem egy befektetés, hanem a maradék, egy kis megtakarított pénz! Nem akartam, hogy lássák a csalódottságomat, és közben haragudtam rájuk, amiért ilyen mérsékelt lelkesedést tanúsítanak. Stan elkezdte számolni a pénzt, s tette ezt olyan komoly arccal, mintha most szedegetné össze egy váza cserepeit, amelyet én törtem el, mintha valami általam elkö-

vetett butaságot kellene rendbe hoznia, na igen, erre tanítják őket az iskolában, hogy bizalmatlanok legyenek. Nekem mindig komoly gondot okozott, hogy egyensúlyban tartsam a költségvetésemet, s be kell vallanom azt is, hogy voltaképpen nemigen van mit egyensúlyban tartanom, és mihelyt kapok valamilyen segílyt, azt megünneplem, vagyis azonnal elköltöm. Persze nem magamra, nem. A kölykökre. Mindig a kölykökre. A szociális gondozó egyszer megkérdezte tőlem, hogy iszom-e. Kicsoda? Én? Soha nem ittam egy korty alkoholt sem, hát minek néz engem ez a nő? A szociális gondozónak elakadt a szava, én pedig telefonáltam a rendelőintézetbe, és panaszt tettem. Ki küldte ide ezt a nőt? – kérdeztem. Ezt a szociális gondozót, aki azt hiszi, hogy én iszom! Elnézést kértek tőlem. Nos, így megy ez. Mindenki azt lesi, mikor botlasz meg, mikor csúszol el, mintha szappanon lépkednénk, igen, azt hiszem, egész életünkben szappanon kell lépkednünk.

Ötvenkét frank és harmincöt centime, jelentette Stan. Ezek szerint rendesen elszámítottam magam. A pénznek már nincs értéke. Stannek igaza volt, hogy nem hitt a látszatnak: ez a rengeteg, apránként összegyűjtött pénzérme szinte semmit sem ér. Kevin nyugalma és öröme máris kezdett szertefoszlni. Az sok? – kérdezte furcsa grimasszal... Hát igen, mondtam keserűen, főleg az a harmincöt

centime, és persze nem a gyerekre haragudtam, hanem erre az átkozott pénzre. Kevin halványan elmosolyodott. Szuper! – jelentette ki, és megkönnyebbülten felsóhajtott. Nem egyszerű dolog kielégíteni egy gyerek vágyait. Jól van, mondtam, veszünk egy doboz kekszet meg egy üveg vizet, és a tengerparton fogunk piknikezni! Esik, jegyezte meg Stan, mintha ez az én bűnöm lenne, és akkor besokalltam. Semmi nem működött. Semmi nem sikerült. Mondtam nekik, hogy játszanak tovább az esőcseppekkel, és visszafeküdtem, de most nem az ágy lábához, mint egy állat, hanem az ő helyükre. A lepedőn még érződött a testük melege, magamhoz szorítottam a párnát, a takarót pedig a fejemre húztam, hogy ne lássak és ne halljak semmit. Csak-hogy így is hallottam mindent. Kevin pityergett és toporzékolt. De én éhes vagyok! – kiáltotta, és Stan hiába szólt rá, hogy hagyja abba, Kevin tovább cirksuzolt.

Szerettem volna újra megtalálni azt az előző éjjeli állapotot, azt az álomtól és álmatlanságtól egyaránt mentes nyugalmat, mely megszabadított önmagamtól, szerettem volna újra megtalálni azt a csendes és mély gödröt, melybe előző éjjel belezuhantam, de hiába erőlködtem. Vajon az előző éjszám más volt, mint a többi? Vajon a többi ember minden éjjel megtalálja ezt a nyugalmat, talán ez a jutalmuk, amiért sikeresen végigcsinálták a napju-

kat? Engem éjjel soha nem várt jutalom, az én ál-
mom egy kés, mely sorban elvagdossa azokat a szá-
lakat, amelyekbe napközben kapaszkodom. És ak-
kor már nincs mibe kapaszkodnom. Minden kötél
elszakad. És most megint ez történt. Ahelyett, hogy
rátaláltam volna arra a nyugodt zugra, ahol előző
éjjel meghúztam magam, most egészen elmerültem
gondolataim sötét, fagyos tengerében. Jól ismerem
a gondolataimat. Nem akartam ott maradni, nem
akartam megmártózni ebben a sötét tengerben,
nem akartam belefulladásni. Még hallottam a sráco-
kat, a hangjukba kapaszkodtam, vissza kell találnom
hozzájuk, válaszolnom kell nekik. Hirtelen felültem
az ágyban, azt sem tudtam, hol vagyok, de abban
biztos voltam, hogy itt kell maradnom. Ebben a
szobában. Aztán megláttam a srácokat, az ablakon
kinézve halkán beszélgettek, csendesesen vitatkoztak.

Kevin, drágám! – kiáltottam, megyünk enni! Ez
most hirtelen rendkívül sürgőssé vált, ez volt az
egyetlen és a legsürgősebb tennivaló: enni! enni!
enni! Mindössze ennyi maradt a világból, csak
ennyit kell tenni ahhoz, hogy az ember érezze,
hogy él: enni! enni! enni! Felöltözünk, és máris in-
dulunk, mondtam. A kölykök nem mozdultak, én
viszont elkezdtem öltözni, az előző napi ruháimat
vettem fel, hidegnek és rossz szagúnak éreztem
őket, bebújtam a takaró alá, ott öltöztem fel... és ha
valaki most bejönne a kezében egy tálcával s rajta a

reggelinkkel? Milyen csodálatos lenne! A reggeli
után pedig visszafeküdnénk aludni, az lenne csak az
igazi! És miért ne jöhetne el hozzánk a tenger is,
miért ne nyaldoshatnák hullámai az ágyunk lábát,
miért ne lenne jogunk ehhez legalább egyszer az
életben? Ha csak egy kívánságom lehetne, azt kér-
ném, hogy a tenger jöjjön ide az ágyam lábához.
Amikor kislány voltam, az apám nemcsak a *Brave
marin revient de guerre*-t énekelte nekem, hanem
egy szerelmes dalt is, ez arról szólt, hogy nagyon
mély a folyóágy közepe, és ez egy igazi, hercegnő-
nek való ágy oszlopokkal és függönyökkel, nem
olyan, mint ebben a barnára festett szállodában,
nem, ennek az ágynak még egy folyó sem jönne a
közelébe, nemhogy a tenger... kár is ezen gondol-
kodni!

Szeretem a dalokat. Olyasmikről szólnak, amiket
én nem tudok elmondani. Ha nem lennének ilyen
rosszak a fogaim, sokkal többet énekelnék, sokkal
gyakrabban énekelnék, hogy dallal altassam el a
kölykeimet, matrózokról és csodálatos ágyakról da-
lólnék nekik, de ez van, az ember nem lehet min-
denben tehetséges, nem tudhat mindent, de min-
dent jól csinálni, ettől örülök meg, hogy állandóan
ezt kell bizonygatnom a szociális gondozónak.

Felkeltem. A poros linóleum fagyos hideget
árasztott. Végre látni akartam, hogy mi van az ab-
lakon túl, de ez lehetetlennek bizonyult, mert az

ablak előtt hatalmas tűzfal magasodott, én pedig most már azt szerettem volna megtudni, hogy mi van e fal mögött. Vajon ez egy bérház, egy börtön vagy esetleg egy öltöző hátsó fala, és akkor mögötte egy nagy, kivilágított pálya terül el, ahol gyerekek labdázhatnak, vagy mi? Mi lehet ez? Talán egy másik szálloda? Ebben a városban, ahol nem lakik senki, ahova mindenki csak azért jön, hogy néhány napig körbeszimatoljon, aztán megint felszálljon a buszra és továbbálljon? Ó! Kár ezen töprengeni, ez csak egy tűzfal, egy ronda betonfal, nem is akartam tovább nézni, már nem érdekelt a titka.

Úgy néztek ki, mint két felmosóröngy, mondtam a srácoknak, lefogadom, hogy nem is mosakodtatok. Megmutattam Stannek, hogy már tudok állva pisilni, felelte Kevin. Ah, igen? – kérdeztem. A fürdőszoba ott van a vécé mellett, miért nem néztetek be oda is? Stan azt mondta, hogy tele van bogarakkal, mormolta Kevin grimaszolva. Azok a kis bogarak nem tudják bántani az ilyen nagyfiúkat, Stan. Ezt nem magyaráztad el neki? Úgy néztek ki, mint két disznó! Stan a zoknijára meredt, úgy mondta: nem akarta, hogy egyedül legyek a szobában, amikor felébredek, nahát, de honnan tudja ezt az én Stanem, honnan tudja, hogy ébredéskor milyen elveszettnek érzem magam? Biztosan meglepett, ez azért tényleg hihetetlen, pedig így lehetett, igen, mint amikor ott üldögélek a konyhában, ő

meg az ajtó mögül néz. Vajon az én kisfiam olyankor is megles engem, amikor alszom? És holnap, holnap ki vigyázza majd az álmomat?

Legalább az arcotokat mossátok meg! – utasítottam őket, és úgy láttam, ez tetszett nekik, megfigyeltem, hogy a kölykök imádják a kötelező dolgokat, szívesen csinálják azt, amit másoknak is meg kell tenniük. Stan néha még rá is tesz egy lapáttal, valahogy így: Minden étkezés után fogat kell mosni!

Valóban? Honnan veszed ezt? A tévéből? Nem, a tanárnő mondta. Úristen, hihetetlen, milyen hatalmas van a tanárnőknek, bármit be tudnak adni a kölyköknek, ha egyszer azt tanácsolják a gyerekeknek, hogy ezentúl kézen járjanak, biztos, hogy többé nem lenne gondom a cipőkre!

Odamentünk a folyosó végén lévő zuhanyzóhoz, de foglalt volt. Jól van, ez a szálloda tehát egyáltalán nem üres, még ott is vannak emberek, ahol nem kellene, nemsokára sorba kell majd állnunk, hogy pisilhessünk. Hány óra lehet? Vajon az emberek már munkába készülődnek? Kicsinosítják magukat, úgy indulnak dolgozni? Miért? De tényleg, miért? Idegesített, hogy nem tudtam, ki az a pasas, aki odabent borotválkozik, vagy az a nő, aki ott sminkei magát, mindenhova ken valamit, ahova csak lehet, a szemére, a szájára, az arcára, elmegy az egész nap, mi meg csak állunk a folyosón, és várjuk, hogy végre bemehessünk a mosdóba.

Éhes vagyok, kezdte újra Kevin, mintha ezek lennének az egyedüli szavak, amelyeket ismer, és akkor úgy döntöttem, hogy ebből elég, a kölykeim se nem felmosórongyok, se nem disznók, ezt csak azért mondtam, mert minden anya ilyeneket szokott mondani a gyerekeinek, azok a kákán is csomót kereső anyák, akik tökéletességre törekednek, én azonban a lelkem mélyén gyönyörűnek találtam a kölykeimet, és ehhez képest mit tudott volna javítani rajtuk egy kis hideg víz? Nem azért jöttem ide, hogy egy ajtó előtt szobrozzak, miközben valami ismeretlen a képét mossa odabent!

Visszamentünk a szobánkba, a srácok felöltöztek, Kevin mindig Stan kinőtt ruháit hordta, Stannek pedig általában egy-két számmal nagyobb ruhákat vettem, hogy sokáig jók legyenek rá, és még soha nem vettem észre, hogy bármelyiküknek is gondja lett volna a ruha méretével, bár igaz, soha nem láttam, hogyan öltöznek fel reggel, csak most, és úgy találtam, egyáltalán nem hasonlítanak a többi gyerekre, két kis emberke állt előttem, az egyik túl kicsi, a másik túl nagy, vajon ők is tudják ezt?

Belebújtak a dzsekijükbe, miközben én összeszedtem az ágyról a pénzerméket, jutott belőlük mindhármunk zsebébe, jóllehet... nagyon csalódott voltam, azt hittem, sokkal több pénzem van, már azt is elképzeltem, ahogy azt mondom a felszolgálónak: Az aprót tartsa meg! Egyszer láttam egy

ilyen jelenetet, és amikor valakinek azt mondják, hogy tartsa meg az aprót, az illető úgy néz az emberre, mintha meg akarná csókolni a lábát, na igen, az apró, meg fogják kapni az egészet! És én még azt hittem, valóságos vagyongyűlt össze a teásdobozomban... a pénz értéke sajnos nincs arányban az egyes emberek által neki tulajdonított értékkel.

Hú, de sok pénzem van! – mondta Kevin dzsekije kipúposodó zsebeit tapogatva, ám Stan csak megvonta a vállát, kár, már éppen kezdtem elhinni. Ismét libasorban mentünk ki a szobából, kipréseltük magunkat a félig nyitott ajtón, az volt az érzésem, hogy egész életemben mást se tettem – úgy értem, mindig csak préselődtem.

A lépcsőn lefelé könnyebben boldogultunk, bár a lépcsőházban most is teljes sötétség honolt, Kevin azzal szórakozott, hogy páros lábbal szökdécselt lefelé, éreztem, hogy boldog, Stan pedig az ajtók sorszámát, a nyilakat és a vészkijáratokat jelző táblákat nézegette, Stan mindig minden feliratot elolvas, bárhol vagyunk is, az iskolai előkészítő óta ez a mániája, mindent kibetűz, nem tudom, mit akar ezzel. Egyre azon gondolkodtam, mi vár majd ránk odalent, milyen lesz ez a város nappal, vajon látunk-e végre járdákat és utcaneveket?

Gondolatainkba merülve, egymásra nem is figyelve végül úgy értünk le a földszintre, hogy szinte észre sem vettük, még csak ki sem fulladtunk,

olyanok voltunk, mint a normális utazók, akik kényelmes sétára indulnak, hogy felfedezzék a várost.

A város olyannak bizonyult, mint a szálloda: egyáltalán nem volt kihalt. Őrület, hogy mennyi ember nyüzsgött az utcákon az esőben, a látvány egészen megdöbbentett. Fogalmam sem volt, hány óra lehet, el sem tudtam képzelni, mi készíti az embereket arra, hogy összevissza mászkáljanak az utcán. Micsoda hangyaboly az élet! Az emberek sietve lépkedtek, súrolták egymást, lökdösődtek, emiatt egyesek néha összekaptak, mások puszival üdvözölték egymást: Hogy vagy? Kösz, jól, aztán nézték, ahogy a másik továbbmegy.

Minket hármunkat senki sem méltatott figyelemre, borzongva álltunk az esőben, nem könnyű kitálcálni, merre induljon az ember, ha nem tudja, hol van a kávéház. Elhatároztam, úgy teszek, mint az előző este: elindulok valamerre, mintha tudnám az utat. Az a fontos, hogy a srácok azt higgyék, tudom, mit csinállok.

Az utcák most is ugyanolyan sárosak voltak, a föld egészen fölázott, de ezzel senki sem törődött. Egyetlen sétáló embert sem láttam, mindenki gyors léptekkel, majdnem futva igyekezett a célja felé, s bár tekintetüket fel sem emelték, mégsem tévedtek el. Mindegyikük határozottan haladt előre, láthatóan pontosan ismerték a céljukhoz vezető utat. Én azonban egy véletlenszerűen kiválasztott irányban

indultam el, de mivel határozottságot színleltem, a kölykök bíztak bennem, és ez, úgy tűnt, szerencsét hozott, mert hova lyukadtunk ki? Mintha csak minket várt volna! A tengerhez, igen, a tengerhez! A város kellős közepén, ez azért nem piskóta! Elindultunk egy kávézót keresni, és egyszer csak ott volt előttünk a tenger, ez azért nem mindennapos dolog, ez igazán kellemes meglepetés volt.

Megálltam a töltés tetején, megfogtam a srácok kezét, és azon gondolkodtam, mit tegyünk, hogyan üdvözöljük a tengert. A hullámok pokoli dübörgéssel, vad haraggal ostromolták a partot, láttam, hogy a kölykök egy kissé meg is szeppentek tőle. Csak álltam ott mozdulatlanul, és néztem a tengert... oly régóta vártam ezt a pillanatot! Ki tud jönni ide, hozzánk? – kérdezte Kevin. Persze, vágta rá Stan, kijön, hogy kezet fogjon veled! Ó! – sóhajtott fel Kevin... Istenem! A gyerekek tényleg hajlamosak mindent elhinni, nyugodtan megoszthattam volna Kevinnel azt az álmomat is, hogy az ágyból szerettem volna nézni a szobánkban hömpölygő tengert.

Meg kell mondanom, hogy Kevin tényleg nagyon ijedtnek látszott, egyáltalán nem úgy festett, mintha kedve lenne kagylókat keresgélni a parton, vagy szeretne belegázolni a fodrozódó vízbe – no persze fodrozódó víznek nyoma sem volt, a tenger háborgott, hatalmas hullámok csapkodták a partot, vad erejük láttán senkinek sem lett volna kedve a

közeliükbe merészkedni. A tenger tehát barátságatlanul fogadott minket, és az eső csak tovább rontotta a helyzetet. Valóban úgy tűnt, hogy mindjárt elér bennünket az óceán, legalábbis minden erejével ezen volt, lendületet vett, a hullámok magasra csaptak, mintha el akarnának nyelni minket, de aztán a töltésnek csapódva visszahúzódtak... a tenger nem érhetett el minket, nekünk kellett odamennünk hozzá. Mozogjunk egy kicsit, mondtam a srácoknak, különben megfagyunk, és lesétáltunk a partra, a kicsi félt, éreztem abból, ahogy a kezemet szorította, jobban szeretne volna biztonságos távolságban tudni magát a vad hullámoktól, szívesebben lett volna a meleg osztályteremben Marie-Hélène-nel, akinek ő a kedvence.

A tenger vize szürkén kavargott, egyáltalán nem volt kék, a hullámok sáros förgetegként zúdultak előre, ugyanolyan sötétek voltak, mint az ég, és megint azt éreztem, mint a szállodában, hogy be vagyunk zárva egy kartondobozba. Igazából kék szokott lenni, mondtam Kevinnek, de a hullámverés szörnyű zajában nem is hallotta, vagy talán azért nem hallotta, mert nem is mondtam semmit, lehet, hogy csak magamban beszéltem. Milyen hangos a lélegzete! – kiáltotta Kevin a karomat megrángatva. Ne félj, feleltem, ezzel a zúgással csak azt akarja mondani, örül, hogy találkozhatott veled, már nagyon hiányoztál neki. Ismer engem? Az egész világ

ismer téged, Kevin, akartam válaszolni, az egész világ téged vár, szerettem volna mondani, csakhogy ez nem lett volna igaz, mert tudom, hogy senki nem vár minket, de végül is nincs-e jogunk időnként hazudni, nem változhatunk-e néha jó tündérré, a gyerekek mindig erre vágnak, hogy álmodozhassanak egy kicsit, hát mi rossz van ebben?

Ismer engem? – kiáltott fel újra Kevin, és én bólintottam, de azt hiszem, a fiam már nem figyelt rám, fürgén hátraugrott, mert a partra kicsapó egyik hullám eláztatta a cipőjét.

Stan nekiiramodott, összevissza rohangált a tengerparton, mintha kergetné valaki, nem érzi jól magát ez a kölyök, gondoltam, úgy tűnt, mintha el akarna menekülni valami elől, az eső, a hideg, egy képzeletbeli lény elől, furcsán viselkedett, lehajtott fejjel rohant előre, aztán hirtelen megtorpant, és egy másik irányba kezdett el szaladni, egyszer csak újra megállt, mintha falnak ütközött volna, majd azonnal megint nekiiramodott, most jobbra fordult, aztán meg balra... hogy mire gondolhatott e percben, milyen világban járt, képtelen voltam kitálcálni. Szerettem volna megállítani, de nem volt erőm utánafutni, egy kicsit meg is szédültem, le kellett ülnöm egy sziklára, Kevin lekuporodott a lábam elé, és elkezdett játszani a nedves homokkal, a tenger már egyáltalán nem érdekelt. Én azonban képtelen voltam levenni a szemem róla, szerettem

volna olyan lenni, mint ez a szürke víztömeg, beérni önmagammal, füttyülni mindenre, és ilyen hatalmas helyet elfoglalni. Micsoda gőgös teremtmény, gondoltam, egy cseppet sem rokonszenves, fennhéjázó, pedig miatta szerveztem meg ezt az egész utazást, ő meg kész lenne szétmorzsolni minket, fagyos leheletével elakasztja a lélegzetünket, homokot szór a képünkbe, ha túl közel merészkedünk hozzá, és a hullámok hatalmas, harapni készülő szájaknak tűnnek, melyek csak ránk várnak. Stan! – kiáltottam. Azonnal gyere vissza! Ám ő csak rohant tovább, újra és újra beleütközve a láthatatlan falakba, így aztán utánaeredtem, botladozva futottam a kavicsos parton, de egy pillanatra sem vesztettem őt szem elől, a hullámok magasra csaptak mögöttem, az üres levegőbe haraptak. Stan! – kiáltottam újra, de továbbra is süketnek tette magát, pedig már ott voltam a közelében, csak vágatott tovább, hol körbe, hol félköröket leírva, ettől teljesen kiborultam, végre sikerült elkapnom a dzsekije kapucniját, és akkor rettenetes dolog történt, Stanley felemelte a kezét, és ráütött a karomra, én pedig elengedtem a kapucniját. Soha, de soha nem tett még ilyet, íme, a jövő, gondoltam, a szerencsétlenségek sorozata soha nem ér véget. Nem ismertem rá az én kisfiamra, némán meredtünk egymásra, Stan arca kipirult, a szeme elkerekedett, hangosan zihált, mintha könnyek nélküli sírás fojtogatná. Azonnal befelé! –

kiáltottam rá. Ekkor a tekintetét mélyen az enyémbe fúrta. Befelé, befelé, ez persze hülyeség volt, körs-körül nem volt semmi, ahova Stan bemehetett volna, máris rájöttem, ahogy kimondtam, és végül én fordítottam el a tekintetemet. Egy ideig csak álltunk ott, szótlanul, próbáltuk kifújni magunkat, igyekeztünk újra megtalálni egymást, mögöttünk a tenger hullámai továbbra is vadul csapkodták a partot, nos, a tengerparti séta elmaradt, helyette kergetőztünk egyet, ez minden.

Megfordultam, és elindultam Kevin felé, Stan követett. Mindketten szégyelltük magunkat. Hallgattunk. Kevin homokvárat épített, én visszaültem a sziklára, Stan állva maradt, zsebre dugott kézzel bámulta a tengert, kimerültnek látszott, úgy tűnt, megívta a harcát ezzel a hatalmas víztömeggel is.

Ez egy elvarázsolt kastély, Stan, mondta Kevin, és megrángatta fivére nadrágszárát, egy elvarázsolt kastély! Ám Stan rá se nézett, továbbra is az óceánt méregette, mintha valami elszámolnivalója lenne vele. Keress neki egy kagylót! – szóltam oda Stannek, csak azért, hogy mondjak valamit, hogy éreztesssem vele, én is itt vagyok, pedig féltem, hogy megint messzire eltávolodik tőlünk. Bár nem válaszolt, biztosan hallotta, mit kértem, mert elindult a homokban, annyira magányosnak tűnt, szerettem volna utánakiáltani, hogy jöjjön vissza, hát hogyan képes ilyen könnyen itt hagyni engem?

Ez egy elvarázsolt kastély, mondta most nekem Kevin némi dühvel a hangjában. Igen, jól van, ez remek, homokvárat építeni a tengerparton, gondoltam, ez lenne a dolgok normális rendje, itt vagyunk a tengerparton, és építünk egy homokvárat, bár minden ugyanígy a helyére kerülne: a dolgok rendje, de miért ment el Stan ilyen messzire? Fel kellett volna pofoznom, amikor ráütött a karomra? Utána kellett volna futnom és megbüntetnem? Vagy talán meg kellett volna verekednünk a tengerparton, a nedves homokban, egymásba kapaszkodva gurulni a földön, és harapni, karmolni, üvöltöni, elnyomva a hullámok zaját, félelmetesebbnek lenni, mint az óceán, elfelejteni, hogy anya és fia állnak egymással szemben, egyszerűen csak csépelni egymást, hogy azután jobban érezzük magunkat?

Stan lassan lépdelt a tengerparton, de biztos, hogy nem kagylókat keresett. Meredten nézett maga elé, bámulta ezt a kis esőverte tengeröblöt, a kavicsokat, a fekete algákat, a parton szétdobált üvegeket, a sziklákon fennakadt nejlonzacskókat, lassan lépkedett, mintha mélyen gondolkodna, vagy mintha nem tudná lerázni magáról a fáradtságot. Szerettem volna beülni a koponyájába, befurakodni a lelke legmélyére, hogy senki más ne foglalhassa el azt a helyet, az én helyemet, az első... az első mi? Nem is tudom, de az első, igen, igen... én ott vagyok benne, legbelül, még ha ő nem is tudja.

Fázom, mondta Kevin, és éhes vagyok meg szomjas. Megyünk? Nem is rossz ötlet, menjünk, ha egyszer muszáj, innunk kell valami meleget, ez nagyon fontos. Stan, gyere vissza! – kiáltottam, a világ minden kincséért sem mentem volna utána. Gyere vissza! – üvöltöttem, s ez jólesett. Gyere vissza! Vissza! Az egész lényem egy parancs, egy kiáltás volt, de a hullámok dübörgése elnyomta a hangomat, az óceán, akár ha gép volna, akkora zajt csapott, mint egy egész üzem.

Stan nem hallotta a kiáltásaimat. Már nem léteztem számára. A hangom, a szavaim nem jutottak el hozzám, semmi eszközöm nem maradt arra, hogy visszahívjam. Elhallgattam. Stan túl bő ruhái lebegtek a szélben, s a fiamról egy hajó jutott az eszembe. Én pedig nem tudom visszacsalogatni magamhoz a hajókat.

Kevinnek elege lett. Ő is elkezdett kiabálni, aztán a fivére után szaladt, megragadta a kezét, majd mind a ketten elindultak visszafelé, már mindketten bőrig áztak, íme, a két fiam, gondoltam, mint két olvadó jégkocka, olyannak tünnek, mintha vízből lennének, mintha most jöttek volna ki a tengerből.

Már nem haragudtam Stanre, és amikor odaért hozzám, én is megfogtam a kezét. Ebben a járdák nélküli városban biztonságosabbnak tűnt, ha egymás kezét fogva közlekedünk.

Az a pillanat, amikor beléptünk a kávézóba, nagyszerű volt, ez kétségtelen. Nem voltunk túl vidámak, távolról sem hoztuk a legjobb formánkat, de ez akkor is szép pillanat volt. A kávézóban már bekapcsolták a fűtést – milyen kevés elég a boldogsághoz, egy fűtött hely eső után, és ismét nyitva áll előttünk az élet.

Levettük a dzsekiket, leültünk egy asztalhoz, és akkor arra gondoltam, hogy ezeket a hosszú kilométereket talán nem is a tenger, hanem a kávéház miatt kellett volna megtennünk, a tengert meghagyhattam volna a srácoknak afféle utolsó álomként. Nyáron egészen kék, mondtam, a srácok rám néztek, nem értették. Kevin nyugtalankodott; nem szeretem a kávé, mit ihatok? Amit akarsz, feleltem. Egy kólát? – pattant fel az ülésről boldogan, jó volt látni, hogy mennyire örül, de csak nem fogom kólára költeni a pénzemet, hogy utána meg újra rákezdje, hogy éhes. Igyál egy forró csokoládét, mondtam ne-

ki, az legalább laktató, gondoltam, Kevin azonban duzzogó arccal nézett rám, na és a tekintete...

Stan a bárpulton könyöklő vendégek beszélgetését hallgatta. A cigarettával a szájukban, pohárral a kezükben álldogáló férfiak többször is harsányan felnevettek, durva szavakat kiáltottak oda egymásnak, nem akartam, hogy Stan hallja ezt, zavarban éreztem magam, mintha ezeknek az embereknek a faragatlansága az én bűnöm lenne – egy kicsit olyan volt az egész, mint amikor együtt nézzük a televíziót, igen, mint például azon az estén, amikor, emlékszem, annyira élszégyltem magam, mert a tévében egy pasas hatalmas összeget nyert valami szerencsejátékon, mire elkezdett hörögni és üvölni, s végül röhögve gurult ide-oda a padlón. Szerettem volna, ha a fiam nem látja ezt, nem is tudom megmagyarázni, hogy miért.

Nem, nem akartam, hogy Stan hallja a bárpultnál álló emberek szavait, egy nőről beszélgettek, de biztosan nem valamelyikük feleségéről, a hasukat vakargatva röhögcséltek, az egyik elbőffentette magát, mire egy másik úgy elkezdett nevetni, hogy a végén rájött a csuklás. Nem éreztük igazán jól magunkat ebben a kávézóban, ezért szerettem volna, ha mielőbb távozunk. Egyébként sem tudok sokáig megmaradni egy helyen, mindig nagyon hamar találok valamit, ami nem tetszik, ami fájdalmat okoz nekem, valamit, ami undort ébreszt bennem. Áltá-

lánban az emberektől szoktam megundorodni. Szeretném, ha ők is olyanok lennének, mint a gyerekek: hogy több kérdésük legyen, mint válaszuk, ám ez többnyire éppen fordítva van, vajon honnan veszik ezt a sok bizonyosságot?

A tulaj odajött hozzánk, megkérdeztem tőle, mennyibe kerülne, ha rendelnék egy kólát, két forró csokoládét és egy kávé. Negyvenkét frank, válaszolta egy kis gondolkodás után, s a szemeit az égre emelte. Rendben van, akkor ezt kérjük, mondtam, a szívószal, ugye ingyen van, adna egyet a kólához? A férfi nem válaszolt, visszament a bárpulthoz, csoszogva lépdelt, mintha még csak most kelt volna fel, és nehezére esne a járás.

A kóla nekem lesz? – kérdezte Kevin, és boldogan összedörzsölte a tenyerét, máris a felnőtteket utánozza, gondoltam, és azon kezdtem el töprengeni, vajon mennyi ideig marad meg egy gyermek az anyja egy szem fiának, mikortól válik felismerhetetlenné, vagyis mikor válik olyanná, mint a többi ember. Mikor? A pultnál álldogáló férfiak, a nevetéstől rázkódó pocakjukkal, a nőekkel kapcsolatos mocskos gondolataikkal vajon még mindig az egy szem fiai valakinek? Előbb idd meg a csokoládédát, mondtam Kevinnek, megpróbáltam kényszeríteni magam, hogy valami másra gondoljak. De utána megkapom a kólámat! – vágta rá Kevin a sarkával az ülést rugdalva. Igencsak el vagy kényeztetve, ugye?

Rendesen el vagy kényeztetve, mondtam. Beszélgetni akartam vele, mindenképpen beszélnem kellett, hogy eltereljem a gondolataimat a pultnál álló férfiakra. Általában inkább Stannel szoktam beszélgetni, de amióta rácsapott a karomra, nem tudtam. Ráadásul kagylót sem találtunk. Tudtam, hogy már nem megyünk vissza a tengerpartra, Kevin soha nem fog ajándékot vinni Marie-Hélène-nek... hallottam, hogy a férfiak ismét felnyerítenek, azt hiszem, már nem azon a nőn gúnyolódtak, hanem egy futballkapuson. Egyre megy. Egyedül vagyunk. Várunk, aztán zúgolódás nélkül fogadjuk a csapásokat. A többiek meg nézik.

Nyáron egészen kék, mondtam újra, az emberek leülnek a homokba, és fagyaltot esznek, az olvadó fagyalt összemaszatozza az ujjait, mert annyira meleg van. Ez már veled is megtörtént? – kérdezte Kevin büszkeséggel a hangjában... Haboztam... Igen, mondtam végül, megesett, nem is egyszer, szinte haldokoltam a hőségtől a tengerparton, láttam, hogy milyen kék a víz, s fölötte az ég olyan, mint egy hatalmas tükör... nem is egyszer... Szerettem volna, hogy Stan is elhiggye, amit mondok, hogy elkezdjen kérdezősködni, de csak mosolygott, és én nem tudtam, mit akar jelenteni ez a különös mosoly, talán azt, hogy bájosnak találta a történetemet, hogy ügyesen adtam elő, és hogy tele vagyok csodálatos emlékekkel, amiért mindenki irigyel?

A tulaj odajött az asztalunkhoz, most még jobban csoszogott, nagyot sóhajtva letette elének az italokat, a kóláspohárban ott volt a szívószál – lehet, hogy szereti a gyerekeket, csak nem meri kimutatni a pultnál álló férfiak miatt, akik minden mozdulatát figyelték, akik, éreztem, csak azt a pillanatot várták, amikor újra nevethetnek egyet, mintha nekem kellene ürügyet szolgáltatnom erre, de hát mégis mit képzelnek? Te jó ég! Elfelejtettem, hogy a férfiak mennyire számítanak ránk, ha egy jót akarnak röhögni egymás közt, elfelejtettem, micsoda súllyal tud ránk nehezéni a pillantásuk ilyenkor. De örülök, hogy egyedül élek a két kölykömmel! Vége a *most-már-elég-legyeneknek*, a *ne-csimáld-márok*nak! Vége annak, hogy úgy éljek, mint egy kirakati baba, azt hiszem... igen, azt hiszem, valamelyik északi országban a kurvákat kiállítják a kirakatba. Néha elgondolkodom azon, hogy valójában mi is a különbség. Természetesen leszámítva azt, hogy a kurvának fizetnek. Aztán amikor befejezték, amikor a férfiak megkapták, amit akartak, úgy viselkednek, mintha mi sem történt volna, a pasasok soha nem emlékeznek az ilyen dolgokra, talán ezért is kell mindig újratekdeniük. Ráadásul a pénz mégiscsak hagy valami nyomot, ez egy bizonyíték – ennyivel tartoznak nekünk: egy kis hálával.

Kevin a szívószállal próbálta kiszüröcsölni a forró csokoládéját, Stan lehülyézte, úgy örültem, hogy

visszatért a földre. Hagyd csak, mondtam, ha így tetszik neki! Néha örülök annak, hogy Kevin időnként ostobaságokat művel, ez megnyugtat. Néha én magam is csinállok mindenféle bolondságokat, csak hogy megnevettessem a srácokat. Például megpróbálom utánozni az ismerőseinket. A kölykök minden alkalommal kitalálják, hogy kiről van szó, mert mindig ugyanazok az emberek kerülnek sorra: a szomszédasszony az emeletünkről, aki olyan apró lépésekkel lopakodik előre, mint egy kis kínai, és mindig megbotránkozó arcot vág, mintha állandóan szemeteskukákat kellene kerülgetnie; a pénztárosnő a szupermarketből, a polipszerű karjaival, a gőgös tekintetével és a kidüllesztett mellével; a rendelőintézeti gyermekorvos, akinek a kezében mindig ott az injekciósfecskendő, magunk között csak Szuri dokinak nevezzük, egy napon aztán Kevin így köszönt el tőle: Visszontlátásra, Szuri doki!, Stan és én zavarba jöttünk, de ez az eset is csak azt bizonyította, hogy a doktor meg sem hallja, amit mond neki az ember, mert anélkül, hogy rá nézett volna, megsimogatta Kevin fejét, jól van, kicsim, jól van, mormolta, és már nyitotta is az ajtót, hogy tűnjünk már el. Ezt csak azért mondom, hogy lássák, néha nagyon jól elvagyunk mi hárman. Vannak jó pillanataink. Rövid pillanatok ezek, és soha nem tudom, minek köszönhetjük őket, de tudom, hogy ez jó, a világ szorítása hirtelen megenyhül körülöttünk, a

vállunkról lekerül a teher. Akkor értjük meg egymást a legjobban, amikor meg sem szólalunk, meg olyankor, amikor bolondozunk. A kölykök persze okosabbak, mint én. Lefogadom, ha itt, a kávézóban elkezdtem volna Szuri dokit utánozni, szégyellték volna magukat miattam. Mint amikor gúnyosan grimaszolok az olyan emberek háta mögött, akiket nem szeretek. A kölykök utálják ezt. Igazából a gyerekeim félnek az emberektől. És igazat kell adnom nekik. Soha nem tudunk olyanok lenni, amilyenek mások szerint lennünk kellene. Idegesítjük őket. Undorodnak tőlünk. A világon mindenki utálja a szomszédját. Néha, nem tudni miért, valaki pontosan megfelel a többiek elvárásainak. Az ilyen embert aztán mindenki szereti, megtapsolják, mutogatják a televízióban. Ő a kivétel. Az emberiség legnagyobb része bizalmatlanul és utálattal tekint embertársaira, és azt kell mondanom, és ez biztos, hogy a szeretet a földön sokkal ritkább, mint a gyűlölet.

A csokoládé után Kevin megitta a kóláját is, és természetesen azonnal szólt, hogy pisilnie kell. Megkértem Stant, hogy kísérje ki az öccsét a mosdóba, ám a fiam megrázta a fejét. Micsoda? – vontam kérdőre. Kilencéves vagy, és nem tudod kivinni az öcsédet pisilni? Eszembe sem jutott, hogy talán fél elmenni a pultnál álló férfiak mellett, valószínűleg pánikba estem, hogy még mindig haragszik rám amiatt, ami a tengerparton történt, és dühösen

odavettem neki: Nem lehet rád számítani! Amint kimondtam, máris megbántam. Láthatóan rosszul esett neki. Kinyitotta a száját, mintha mondani akarna valamit, rám emelte a tekintetét, aztán hirtelen az ablak felé fordult, mintha el akarna rejtőzni. Nagyon kell! – mondta Kevin, és úgy tűnt, nem tudja, melyiküinktől is várhat segítséget.

Felálltam, kézen fogtam Kevint, és elindultunk a bisztró hátsó traktusa felé, amikor elhaladtunk a pultnál állók előtt, az összes férfi megfordult, s egyikük odaszólt nekünk: Ma nincs iskola? – mintha csak megérezte volna, hogy ezzel tudja a legnagyobb fájdalmat okozni a kicsinek. Egyikünk sem válaszolt semmit. Szerettem volna már újra a szállodában lenni. Hogy senki ne bámuljon minket. Hogy senki ne szóljon hozzánk.

A mosdó egy szűk, sötét lyuk volt, az ajtaja előtti kis folyosón üres üvegekkel teli rekeszek sorakoztak, a padlót fűrészporszór borította, mely vörösbortól és nyirkosságtól büzlött, mindenfelé eldobott cigarettacsikkek. Még szerencse, hogy Kevin már megtanult állva pisilni. Ma van iskola, mit fogunk mondani Marie-Hélène-nek? – kérdezte... és én is pontosan ezen rágódtam ebben a kis dohos szagú, csikkokkal teli helyiségben... igen, azon gondolkodtam, mit mondok majd Marie-Hélène-nek... Írsz igazolást? – kérdezte Kevin, miközben felhúzta a nadrágja cipzárját. Igen, majd írok igazolást. Ez

megnyugtatta. Vannak ilyen varázserejű mondatok, mint ez is. Majd írok igazolást.

Mire visszaértünk a helyünkre, Stan már elővette a dzsekije zsebéből a pénzt, oszlopokba rakta, és elkezdte megszámlálni. Mindenki őt figyelte, és amikor elhaladtam a bárpult előtt, a tulaj végigmért, olyan gonosz pillantásokat vetett rám, mintha azt kérdezné: Mit csinál az a kölyök? Mi a fene történik itt? Rengeteg... rengeteg aprónk van, mondtam, a francba! A hangom megint elcsuklott, cserbenhagyott, olyannak tűnhettem, mint aki nincs egészen itt, akiből valamennyi otthon maradt. A pultnál álló összes férfi felém fordult, és közben a golyóikat igazgatták a nadrágjukban, éreztem, hogy ennek nem lesz jó vége, túlságosan is felkeltettük az érdeklődésüket, hát nincs más dolguk, mint minket bámulni?

A tulaj kijött a pult mögül, és odacsoszogott Stanhez. A kölyök nyugodtan ült, a számolás minden figyelmét lekötötte, még olyan messze voltunk tőle, hogy meg sem láthatott minket. A tulaj azonban már ott volt, egészen közel hozzám, egyszerre csúfondáros és kíváncsi arccal figyelte a gyereket. Ezt nézzék meg! – kiáltott oda a többieknek, és a férfiak, ezek a mocskos alkoholisták, akik csak erre vártak, mind odasiettek az asztalunkhoz, mintha most látnának először gyereket. Na tessék, gondoltam, már túl késő, meg akartam kímélni őket ettől,

de az események gyorsabbak voltak nálam, a srácok már megtapasztalhatták a tenger dühét, most meg szembe kell nézniük a világ ellenségességével, ez a város tényleg a pokol előszobája.

A pasasok körülvették Stant, úgy viselkedtek, mint a kutyák, amikor a gazda odafütyenti magához őket, éreztem, hogy készek az első vezényszóra a fiamra vetni magukat, a tulaj is jól látta ezt, ezért aztán nem sietett, alaposan ki akarta élvezni a helyzetet. Húzta az időt. Stan, az én mindig oly udvarias Stanem továbbra is nyugodtnak tűnt. Egyre csak építgette a kis pénzoszlopokat: külön az egyfrankosok, az ötven-, a húsz-, a tízcentime-os érmék... azt hiszem, csodáltam őt a nyugalmaért. Aztán a tulaj egyetlen kézmozdulattal feldöntötte az összes pénzoszlopot. A többiek felröhögtek, az egyik pasas, ugyanaz, aki korábban is, megint csuklani kezdett, csak úgy rengett a háj a hasán, aztán egy nagyot szellentett. Stan a tulajra emelte a tekintét, már egyáltalán nem tűnt olyan magabiztosnak, inkább csodálkozó képet vágott, igen, még nem értette, hogy mi is történt. Kevin halkan felnyögött, nem bírja, amikor bántják a fivérét, én pedig rettenetes erőfeszítéssel végre megszólaltam, és azt mondtam: Csak aprónk van. Szerettem volna, ha a hangom telten, messze csengően emelkedett volna a magasba, hogy még odakint is meghallják, de csak ezeket a halk, panaszos, majdnem könyörgő

szavakat tudtam kipréselni a torkomból. Pedig az aprópénz is pénz, nem? Bőven megvolt a negyvenkét frank, még borraivalóra is futotta volna ebből a rengeteg apróból, igazán jó vendégek voltunk, négy italt rendeltünk egyszerre, az nem kevés!

A tulaj undorral meredt az asztalon szétszórva heverő pénzérmékre, mintha még soha nem látott volna ilyen mocskos valamit, de mit tehet velünk? Azt akarta, hogy fizessünk, és mi fizettünk is, csakhogy a többiek mind őt figyelték, és érezte, hogy ez lehet az ő nagy pillanata. Két kezével megigazította a nadrágja övét, aztán felháborodott hangon azt mondta: Kifelé! Gyerünk! Ezt meg tüntessék el innen! – és hessegető mozdulattal húzta végig a kezét az asztal fölött. A körülöttünk álló pasasok bosszúsan csettintettek a nyelvükkel, mint a becsületes emberek, amikor rájönnek, hogy holmi csirkefogókkal akadtak össze, és ezek a csirkefogók mi voltunk.

A tulaj nehéz léptekkel, görnyedten visszament a pultja mögé, a játék véget ért. A pasasok nagyon csalódottnak tűntek, ez látszott rajtuk, borzasztóan sajnálták, hogy vége a mókának, hogy már nem tehetnek semmit ellenünk, és lehajtott fejjel, de továbbra is igen dühös ábrázattal visszasétáltak a pulthoz, visszatértek megszokott helyükre. Az egyik még megkérdezte: Ma nincs iskola? – erre a többiek megint elkezdtek röhögni, de miért utálnak minket ennyire, nem értettem.

Stan a tenyerébe söpörte az érméket, felvettük a dzsekinket, teljesen átáztak, amikor belebújtam a sajátomba, az egész testem megborzongott, összehúztam magam, így próbáltam védekezni a nyirkos hideg ellen, fájt mindenem. Kevin megint megfogta a fivére kezét, mint a tengerparton, mintha az ő dolga lenne, hogy újra és újra visszarángassa Stant a földre, ezt a fivérétől tanulta, hogy gondoskodni kell a másiktól.

Köszönés nélkül jöttünk ki a bisztróból, mindenestre a pasasok már ügyet sem vetettek ránk, mert a tulaj elkiáltotta magát: Ez az én köröm, mire az összes vendég elkezdte nyújtogatni a poharát a fehérboros üveg felé, számukra ez jelentette a napfényt, mely beragyogja a földet.

O dakint még mindig esett, ugyanaz a monoton, fagyos eső, ez egy fantáziátlan város, itt állandóan csak esik. Stan azt mondta, tudja, merre van a szálloda, azt hiszem hazudott, mert a posta előtt például háromszor is elmentünk, de nem szóltam semmit, túl fáradt voltam, túl kába, rosszabbul éreztem magam, mint egy átvirrasztott éjszaka után, aztán némi bolyongás árán mégiscsak megtaláltuk a szállodát, a mi gesztenyebarna szállodánkat.

Most barátságosnak tűnt, igen, a szálloda most biztonságos menedéknek tűnt ebben az idegen városban, de a lépcsőn felfelé menet Kevin elkezdte reklamálni a kagylót, amit Marie-Hélène-nek szántunk volna, úgy tett, mintha elvárná, hogy azonnal álljunk neki kagylót keresni itt, a lépcsőházi linóleumpadlón, vagy mintha azt szeretné, hogy menjünk vissza arra a viharos tengerpartra. A beígért kagylóját akarta, még sírt is miatta, vagy lehet, hogy

Marie-Hélène miatt, erre aztán Stan hirtelen elengedte az öccse kezét, a kicsi nagyon meglepődött, majd a következő pillanatban sípcsonton rúgta a fivérét, és üvöltve felrohant a lépcsőn. Csend legyen! Hallgassatok el! – kiáltottam rájuk. Azt akarjátok, hogy kidobjanak minket? Miért félttem ennyire? A zuhanyzón kívül embereknek eddig nyomát sem láttuk ebben a szállodában, és egyébként is, füttyölök a láthatatlan szomszédokra, igazából nem attól félttem, hogy valaki meghallja a kölykeim sivalkodását, nem, ettől a mindeddig elfojtott erőszaktól ijedtem meg, ami most hirtelen kitört a srácokból. Most is alig tudták visszatartani magukat, egyelőre csak grimaszoltak egymásra, de éreztem, készek lennének igazán megverekedni, legszívesebben üvöltve tépnék egymást, hihetetlen, hogy az emberek szeretete képes egyik pillanatról a másikra gyűlöletbe átcsapni, minden figyelmeztetés nélkül; jön a szorongás, valamiféle düh, mely fellángol bennünk, és igazából nem is tudjuk, mire vagy mire haragszunk, néha én is szeretnék üvölni, találni valakit, akire rázúdíthatnám a dühömet, és a lehetőségek valóban határtalanok, minden ellenem van.

Teljesen kikészültem, fáj mindenem, le akartam feküdni, ma már eleget láttam. Holtfáradt voltam, de közben örültem is, hogy fel kell másznunk a hatodik emeletre, így legalább távol kerülünk a sártól, a tengertől, a kávézótól, a járda nélküli utcáktól, ha

kellett volna, még magasabbra és még gyorsabban is felmásztam volna.

Amikor megérkeztünk a szobánk elé, a kezem remegett a türelmetlenségtől, miközben kinyitottam az ajtót, az ágy biztonságos menedékébe vágytam, gyorsan levettem a dzsekimet, lerúgtam a lábamról a sáros cipőt, és bebújtam az ágyba. Magamra húztam a takarót, és azt mondtam a kölyköknek: Most már egy szót sem akarok hallani, és behunytam a szemem, vissza akartam húzódní önmagamba, oda, ahol semmi nem érhet el. A srácok már hozzászoktak ehhez. Vasárnaponként gyakran az egész napot átalszom. A kölykök elboldogulnak egyedül is. Ha enni akarnak, benyúlnak a hűtőszekrénybe, nézik a televíziót, ha pedig szép idő van, lemennek a térre, és ott játszanak. Ám ebben a szobában nem volt semmi, szinte moccanni sem lehetett benne, ezért a srácok elkezdtek a pénzérmékkal játszani. Egy ideig még hallottam őket, aztán elég gyorsan sikerült kikapcsolni az agyamat, és végül, végül megszűnt körülöttem a világ.

Mindent magam mögött hagytam, a várost és önmagam is: a testem súlytalanná vált, megszűnt a fájdalom, elmerültem valami puha ködben, és megszabadultam a félelmetől, a dühömtől és a szégyenemtől is. Egy olyan világba jutottam, ahol megvan a magam fenntartott helye. Az álom és az ébrenlét határán lebegtem, mint egy tollpihe. Az

álom és az ébrenlét határán voltam, és lassan kezdtem megszűnni, elfogyni, ahogy egy orsóról elfogy a letekeredő fonal. Vajon mitől billentem át ezután egy másik állapotba? Vajon miért kezdtem el álmodni?

A tengerről álmodtam, emlékszem, meg Stanról, ahogy fut a tenger felé, aztán a tengerben, és azt hittem, mindjárt belefulladás, nekem pedig nem jön szó az ajkamra, hogy visszahívjam... Hogy mindközben Kevin hol volt, azt nem tudom, csak éreztem a jelenlétét, de látni nem láttam, az volt az érzésem, hogy a tenger csak Stan kedvéért igyekszik hullámaival elárásztani a partot, hogy ők ketten olyan jól megértik egymást, hogy a tenger soha nem lenne képes ártani a fiának. Amíg értjük a dolgokat, addig nincs semmi baj, ilyenkor a dolgok a mi oldalunkon állnak, ám észrevettem, hogy mihelyt összezavarodunk, nem értjük a helyzetet, minden ellenünk fordul, és fájdalmat okoz nekünk. Továbbra is Stant figyeltem, próbáltam szemmel követni a mozgását a távolban, mélyen bent a tengerben, erőlködtem, hogy odakiáltsak neki, de képtelen voltam kinyitni a számat, és az álom immár nem menedék volt számomra, hanem egyszerűen egy hely. Egy közönséges hely, ahol bármi megtörténhet, bármi az ember nyakába szakadhat, és akkor elmerül, elsüllyed, valahova a mélybe, ahonnan már senki nem húzhatja fel, s nincs más, csak a végtelen

süllyedés. Már el is kezdődött. Valósággal szétlapított a dolgok súlya. A büntetés. A beletörődés.

Amikor felébredtem, a szobában olyan sötét volt, hogy azt hittem, már éjszaka van, az eget komor felhők borították, vagyis még rosszabbra fordult az idő. Négy fiam volt: az álombeliek és az a kettő, aki ott volt mellettem a szobában. Ezek négyen nem ismerték egymást, csak az én képzeletemben kevertek egymás mellé, ez is azt mutatja, hogy amikor a fájdalom legyűri az embert, képesek vagyunk átlépni egyik világból a másikba.

A gyerekek már nem játszottak, mindketten elnyúltak az ágyon, Kevin a cumipótlóját szopogatta, s közben megpróbálta az egyik hajtincset feltekerni az ujjára, Stan pedig, azt hiszem, engem nézett, most elmosolyodott, soha nem haragszik rám, amiért mindig alszom, tudja, hogy ez jót tesz nekem, sokkal jobban érzem magam, miután „feltöltöttem az akkumulátort”, ahogy mondani szoktam. Nem árultam el neki, hogy az imént milyen rémálmok gyötörtek, szerettem volna én is azt hinni, hogy egy kis alvás után máris jobban érzem magam, aludtam egy jót, maradjunk ennyiben. Talán a fáradtság az, ami eltávolít a többi embertől. Én képtelen lennék egy egész napon át talpon lenni, állandóan tevékenykedni, barátságos, udvarias és boldog lenni, nem, nem bírnám én ezt ki, egész nap nyitott szemmel. Kár, hogy az álmom ilyen kettős termé-

szetű: egyfelől feledés, másfelől fenyegetés is. És lehetetlen előre tudni, hogy az embernek majd melyikből jut több. Én mégis minden alkalommal azt remélem, hogy az álom békésebb lesz, mint az ébrenlét, ezért aztán gyakran kell csalódom.

Stan megszületése után az álmatlanságom tovább súlyosbodott. Állandóan csak a gyereket lestem, fültem, hogy sír vagy köhög-e, hallgattam a légzését, azt gondoltam, hogy minden pillanatban őt kell figyelnem, mert ha elalszom, valami szörnyűség történik, tudom, hogy megesik az ilyesmi, vannak kisbabák, akik egyszer csak minden ok nélkül meghalnak a bölcsőjükben. Természetesen ugyanez volt a helyzet Kevinnel is, és még most is, pedig már nagyfiúk, ugyanúgy féltém őket, néha arra gondolok, hogy az egész városra nekem kell vigyáznom, hogy kell lennie egy felkapcsolt lámpának valahol. Úgy rémlik, vannak papok, nem, nem is papok: szerzetesek, vannak szerzetesek, akik éjjel-nappal megállás nélkül imádkoznak a világ nyomorultjaiért, egymást váltva egyre csak imádkoznak, hogy ez az imafolyam egy pillanatra se szakadjon meg. Én nem tudok imádkozni. Úgy döntöttem, nem hiszek istenben, túl félelmetes, meg egyébként is, hogyan érthetném meg őt, amikor földi helytartóját, a pápát, ezt a dúsgazdag, ám igencsak megtört vénembert sem értem? Isten meg biztosan olyan, mint több pápa együtt, több ezer pápa összegyúrva

egyetlen személlyé, egy ijesztően nagy hatalom, igen, közben pedig, ha arra gondolok, hogy azok a szerzetesek éjjel-nappal rám gondolnak, az megnyugt egy kicsit.

Kevin éhes, mondta Stan. Lemegyek, és veszek kekszet, szedd össze a pénzt, és tedd bele a teásdobozba, válaszoltam. Ezzel az apróval fogsz fizetni? – kérdezte nyugtalanul, mintha arra készültem volna, hogy kiraboljak egy bankot. Nem fogom veszni hagyni a megtakarított pénzemet, Stan, ezt az egészet kifejezetten erre az utazásra tettem félre, el kell költenünk. A kölyök elkezdte visszadobálni az érméket a dobozba, amilyen zajt csapott, az ember azt hitte volna, egy egész vagyont gyűjtöttem össze, pedig ez semmit sem érő pénz volt, olyan pénz, ami nem kellett senkinek, a kávézóban megértettem.

Kevin egyre elmélyültebben szopogatta a cumiját, többször egymás után kinyitotta, majd újra behuntya a szemét, már elalvóban volt, itt a szobában biztonságban érezte magát. Vigyázz az öcsédre, Stan! – mondtam... Nyilvánvaló volt, hogy Stan amúgy is vigyázna az öccsére, nem is tudom, miért kellett ezt mondanom, de vannak ilyen mondatok: Nézz körül, mielőtt átmész az utcán! Ne állj szóba idegenekkel! Vigyázz az öcsédre! – ilyen egyszerű mondatok, melyeket mindenkitől lehet hallani, úgy ismételtetjük ezeket, mintha attól tartanánk, hogy

különben mindörökre elvesznek. Már a szüleink is ezeket a mondatokat ismételték. És a szüleink szülei is. Ezeket a kötelező, szent mondatokat, mert ezektől érezzük élőnek magunkat.

Visszabújtam az átázott dzsekimbe és a sáros cipőmbé, és otthagytam őket, egyedül.

A lépcsőn lefelé menet megértettem, hogy a gyerekeimet egy másik világban hagytam, egy olyan világban, mely nem több mint egy elpukkanni készülő buborék. Minél lejjebb jutottam, annál közelebb kerültem a pokolhoz. Az emberek poklához. Persze időnként be kell merészkednünk oda, vannak dolgok, amelyeket csak így szerezhetünk meg vagy intézhetünk el. Olyan ez, mint a háború: az ember elhagyja a biztos fedezéket, és kockára teszi az életét, éppen a túlélés érdekében. Kevin éhes. És Stan is, ebben biztos voltam. Én nem. Engem egészen eltöltött a méreg, a méreg és a düh, a keserűség, a sós tengervíz keserűségét éreztem a számban.

Ahogy lépkedtem lefelé a lépcsőn, minden emeleten egyre sűrűbbé vált a köd, néha elvitettem a lépcsőfokokat, alacsonyabbak, sűrűbbek voltak, mint amilyenek láttam őket, minden lépésem egy-egy kisebb zuhanás volt, mint amikor álmomban belezuhanok a semmi szakadékába. Egyre többször botlottam meg, kihagytam lépcsőfokokat, hol túl magasaknak, hol túl alacsonyaknak láttam őket, aztán szédülni kezdtem, a korlátba kapaszkodva men-

tem tovább, de úgy éreztem, így is egyre csak botladozom, hogy valaki lökdös hátulról. Megálltam az egyik emeleten, nem tudom, melyiken, mind egyforma volt, egyformán barna, és csak a vészkijáratok fölé szerelt neonok halvány fénye törte meg sötétségüket, talán ettől lettem rosszul, a soha véget nem érő emeletek egyformaságától, ez a szálloda megőrjített. A homlokomon olyan vadul lüktettek az erek, mintha a vérem ki akart volna törni onnan, elakadt a lélegzetem. Már megszoktam. Ez nem a fáradtság, ez a pánik. Egyszer beszéltem erről az orvosnak a rendelőintézetben. Nem én vagyok az egyetlen, megesik mással is. El kell hessegetni magunktól a rémképeket, az eszünkre kell hallgatnunk. Ilyeneket mondott. Egyébként az orvosok minden mondatában benne van ez a szó: kell. Én meg azt hallom: megint hibáztál, hibáztál, hibáztál. Hiába. Képtelen voltam az eszemre hallgatni, egyetlen lehetőségem maradt, hogy megússzam a dolgot, a lehető leggyorsabban ki kell jutnom innen, elkezdtem lefelé rohanni, sarkamban az összes szorongásommal. Természetesen a lábam többször is megbicsaklott, az egyik lépcsőfordulóban, ahogy a korlátba kapaszkodtam, megrándítottam a csuklóm, úgy jöttem lefelé, mint egy labda, ide-oda pattogva, csúszkálva, nekivágódtam a falnak, a korlátnak, de végül... végül mégiscsak leértem.

Úgy éreztem, nagyon messziről jöttem, mintha

máris több kilométernyire eltávolodtam volna a srácoktól, egy egész utazás választott el minket egymástól. A hallban észrevettem egy műbőr fotelt, leültem, vagy inkább lerogytam. Megkönnyebbülést kellett volna éreznem, büszkének kellett volna lennem magamra, büszkének, hogy megnyertem ezt a játszmát, ám igazából egyre rosszabbul éreztem magam. Ez nyilván látszott is rajtam, mert egy pasas odajött hozzám, biztosan ő volt a szálloda igazgatója, nem is láttam közeledni, egyszer csak ott állt mellettem, váratlan felbukkanása nagyon megijesztett. Kába voltam, látni is alig láttam, mintha napszúrást kaptam volna, pedig a nap már időtlen idők óta fel sem tűnt a város egén.

A szívem összeszorult, a vérem mintha besűrűsödött volna, minden egyes szívdobbanással éles fájdalom nyilallt a mellkasomba, a szívem magába gyűjtötte a véretem, és nem engedte tovább folyni, a kezem elzsibbadt, az ujjaim remegtek, az ajkam meg-megrándult, az igazgató mintha beszélt volna hozzám, de a hangja nagyon távolinak tűnt, mintha többtonnányi vatta választana el minket egymástól, mely elnyelt mindent, a hangokat, de még a levegőt is, igen, alig kaptam levegőt, a gyógyszereimet meg nem hoztam magammal.

Meg kellett kapaszkodnom valamiben, egy gondolatban, egy képben, valamiben, ami képes kirángatni ebből az állapotból, olyan voltam, mint egy

kikapcsolt gép, amelynek egyes részeit ugyan életre kelti egy kóbor áram, egyes idegek időnként működésbe léptek, ilyenkor megrezdült a szemem, megrándult a kezem vagy a szám, aztán a bensőmben kezdett mocorogni valami, majd megint a teljes üresség érzése... a pasas megrázta a vállamat, és akkor kitört belőlem. Nem egyszerre. Szaggatottan. Többszöri próbálkozás után. De kitört. Azt hiszem, ez mentett meg. A könnyek, a számból kifröccsenő nyál, a lelkem legmélyéről feltörő nyögések és kiáltások, semmit nem tehettem ellenük. Az igazgató azonnal hátralépett, távolabb húzódott tőlem, talán attól félt, hogy egy könnycsepp vagy a nyálam ráfröccsen a zakójára. Annál jobb! Soha nem kívántam ennyire, hogy hagyjanak békén, egy szomorú, elkeseredett ember soha nem szép látvány.

Hagytam, hogy a testem, ez a szétesőben lévő gépezet összeszedje magát, és lassanként minden a helyére került. Semmi erőm nem maradt, minden tekintetben elgyötörtnek, legyőzöttnek éreztem magam. Egy ideig még elüldögéltem a fotelban, hogy erőre kapjak: a szívemnek, az idegeimnek, az izmaimnak egy kis időre volt szükségük, hogy újra működőképesé váljanak, csak lassan, nem szabad erőltetni, csak nyugodtan, szép sorjában. Egy hatalmas sóhaj szakadt ki belőlem, ez volt az utolsó jele annak, hogy még ki-kihagy a motor, de akkor már tudtam, hogy hamarosan képes leszek továbbmen-

ni. Egy perc múlva fel is álltam, s bár rá kellett támaszkodnom a fotel támlájára, és egy kicsit szédültem is, de éreztem, hogy a testem újra engedelmeskedik nekem. Az igazgató visszajött hozzám. Valami baj van? – kérdezte. Pontosán tudtam, hogyan nézhetek ki: kivörösödött arc, karikás szemek, fehér ajkak. Ráadásul a szagom is borzasztó volt, az eső és az izzadság egymásba keveredő szaga áradt a ruháimból, elég kellemetlen lehetett. Valami baj van? – kérdezte újra az igazgató némi idegességgel a hangjában. Minden rendben, feleltem, és igyekeztem minden szótagot megnyomni, mert nem akartam, hogy a hangom megint cserbenhagyjon, és erőltetetten könnyed hangon még hozzátettem, kiszaladok vásárolni. Csak tudnám, miért bámul így rám! Még soha nem látott sírni senkit? Vajon hől sírnak az emberek? – ez az a kérdés, amelyet gyakran felteszek magamnak, furcsa, hogy az utcán soha nem látni sírdogáló embereket. Sokan telefonálnak, de síró emberrel sokkal ritkábban találkozom, pedig talán kevésbé utálnánk egymást, ha többször látnánk másokat sírni.

Elindultam a kijárat felé, olyan egyenesen, ahogy csak tudtam, a pasas félrehúzódott előlem, talán attól félt, hogy a nyakába borulok, a szerencsétlen hülye! Pontosán tudtam, hogy mit teszek. A világ minden kincséért sem kérdeztem volna meg tőle, hogy merre találok egy csemegeüzletet, büszkeség

is van a világon. Abban a pillanatban, amikor az ajtóhoz értem, az igazgató odavetette nekem: Kirakodóvásár és búcsú van a város szélén, el kellene vinnie oda a gyerekeit. Na, ez valóban jó ötlet! Ott kárpótolhatjuk magunkat a tenger szürkeségéért és a kávézóbeliek barátságtalanságáért, ott végre jut nekünk egy kis fény! Búcsú? Igen, válaszolta az igazgató, közvetlenül a város határában, az autópálya kivezető szakaszánál. Túl kimerült voltam ahhoz, hogy folytassam ezt a beszélgetést, búcsút intettem a pasasnak, és kimentem.

Nehéz lett volna megmondani, hogy leszállt-e már az éj, vagy soha nem is volt nappal, hiszen az addigi világosság is erőtlennek, átmenetinek bizonyult. Már nem esett annyira, de az ég még sötétebbnek tűnt, apró szemű, jeges eső hullott a városra, a szegények hava, valami nehezen megnevezhető csapadék. Am érdekes módon az eső most jót tett nekem. Felemeltem a fejem, felnéztem az égre, az esőcseppek kellemesen hűsek voltak, mintha csak engem vártak volna.

A város valójában egészen kicsinek bizonyult, minden ott volt a főutca végén vagy a posta mögött, minden egy helyen, a központban, talán mert a tenger mindennap lecsípett egy-egy darabot a városból, mindennap előbbre húzódott a külső utcákon. Lassan lépkedtem a sárban, nehezebb volt így, egyedül menni, mint amikor a gyerekek kezét fog-

va jártam az utcákat. Jó, hogy nincsenek velem, gondoltam, legalább nem látták, amikor kitört belőlem a zokogás, a pszichiáter is mindig azt tanácsolta: Ügyeljen arra, hogy a gyerekeinek ne kelljen végignézniük a rohamait. Rendben. Vannak dolgok, amiket csak titokban szabad csinálni.

Gond nélkül megtaláltam a csemegeüzletet. A kirkatban fonnyadt gyümölcsök, megfeketedett banánok, ezek aztán nem sok vásárlót csálnak ide, gondoltam, az eladó az ajtó mögött állt, és nézte a járókelőket, akik közül egy sem állt meg a boltja előtt. Mégsem örült, amikor beléptem az üzletbe, éppen csak egy kicsit félrehúzódott, hogy utat engedjen nekem, aztán utánam jött a polcok közé, s egyre csak a sáros lábnyomokat nézte, amelyeket magam után hagytam. Ezt a mocskos időt! – mondta. Nem válaszoltam. A meteorológusok szerint egyelőre nem is várható javulás. El sem tudta képzelni, hogy ez mennyire hidegen hagyott. Levettem a polcra egy doboz csokoládés kekszet és egy üveg vizet – örület, hogy a vizet milyen drágán adják, főleg ha belegondolunk, hogy egész nap ingyen jön az égből.

A pénztárnál nagy ügyel-bajjal elővettem a zsemből a teásdobozomat, az eladó meredten bámult rám, és összevonta a szemöldökét, na ez is jól kezdődik... Jól van. Csak nyugalom, kislány, gondoltam, ez a pasas nem is létezik, ez csak egy ár-

nyék, nem tehet veled semmi rosszat. Kiszórtam a tenyerembe a nevetséges kis pénzerméket, és azt mondtam: Csak ezt tudták adni a bankban, most képzelje el! Az eladónak elkerekedett a szeme. Úgy tűnt, mintha még soha életében nem látott volna aprópénzt. Ennek is velem kell megtörténnie, mormolta, és én rögtön tudtam, alig várja, hogy valaki belépjen a boltba, hogy legyen kinek előadnia a gúnyos megjegyzéseit. Pechjére egyetlen újabb vevő sem mutatkozott, így aztán elkezdte számolni a pénzt, az ujjhegyével tologatta az érmeket a pulton, mintha nem akarná beszennyezni a kezét velük, mintha igazából nem is akarná elvenni őket, na persze! Én voltam az egyetlen vevője az egész hónapban, legalább megköszönhette volna, hogy nála vásárolok! Erre gondoltam, hogy megerősítem a lelkemet, de igazából már nagyon szerettem volna elhúzni a csíkot. Vegye el a pénzt, aztán többé ne is lássuk egymást! Így lépnek be mindenféle emberek az életünkbe, egyik pillanatról a másikra, akkor is, ha nem akarjuk. Sajnos, nincs választási lehetőségünk. Miért kell nekem ezzel a kekeckedő eladóval szórakoznom, miközben a gyerekeim fent várnak a szállodai szobában? A pasas végre elvette a pénzt. Beletettem egy nejlonszatyorba a kekszet és a vizet, aztán köszönés nélkül kiszaladtam az üzletből.

Odakint ugyanaz a szürkeség, ugyanaz az eső fogadott, ugyanazok az emberek, úgy tűnt, hogy az ut-

cán mindig olyan emberekkel találkozom, akiket már korábban is láttam, talán ennyire rossz nekik otthon, hogy nem tudják rászánni magukat, hogy hazamenjenek? Mit kereshetnek a városban, amit nem találnak meg az otthonukban? Ami engem illet, én siettem vissza a szállodába, elegendő volt a külvilágból.

Mire megérkeztem, a szálloda igazgatója már eltűnt, a telefon egyre csak csengett, de nem vette fel senki, az előcsarnokban hurkaszag terjengett, egy kis hazai, amit az igazgató hozhatott magának, azon gondolkodtam, hány óra lehet, ebédidő vagy vacso-raidő?

A lépcső valóságos kínszenvedés volt, egyre csak a cipőm orrát néztem, hogy a szédülést elkerüljem, a nejlonszatyorban a kis üveg víz tonnányi súllyal húzta le a karomat, és a harmadik emeletre érve, amikor rádöbbsentem, hogy még csak félúton vagyok, annyira elkeseredtem, hogy le kellett ülnöm a lépcsőre, és elkezdtem énekelni, hogy eltereljem a gondolataimat a rám váró további megpróbáltatásokról. *Brave marin revient de guerre, Tout doux, Tout mal chaussé tout mal vêtu, Brave marin d'où reviens-tu, Tout doux.* Elgondolkodtam ennek a matrónának a fáradtságán, a katonák fáradtságán, az egész világ fáradtságán, talán nem fáradt mindenki, kinek van kedve reggel felkelni? Ha nem fizetnének érte, nem maradna-e az ágyban az emberiségnek legalább a fele? Persze ez nem biztos... a matrónák szeretik a

tengert, még akkor is, amikor szürke vagy viharos, a katonák pedig szeretik a háborút... még ha hóban, sárban kell is menetelniük... csak én vagyok mindig ennyire kimerült, nem kívántam-e már többször is, hogy bár ütne el egy autó és törne el a lábam? Akkor legalább biztos lehetnék abban, hogy mindenki békén hagy! Mikor hagynak végre békén? Csak egy kis kemikália hiányzik, igen, ezt szoktam mondogatni magamnak, amikor beveszem a gyógyszereimet, bennem kevesebb kémiai hatóanyag van, mint másokban... meglehet, ez túl egyszerű így, de talán ez minden: egy kicsivel több kemikália... vagy egy kicsivel kevesebb... *Brave marin revient de guerre, Tout doux...* Ez a *tout doux* adja ennek a dalnak a fáradtságát, az az ember, aki *revient tout doux*, biztosan olyan ember, aki gyakran megáll menet közben. Megáll nevetni, vagy hogy büszkén kidüllessze a mellét, vagy éppen elhagyja magát. Nincs is szebb annál, mint amikor egy ember elhagyja magát, de ez nagyon ritka. Igazából csak a dalokban, a filmekben lehet ilyen embert találni, olyan dolgokban, amelyeket nem lehet megérinteni. *Madame, a háborúból jövök... Madame, a háborúból térek baza...* felálltam, felmentem a hatodik emeletre, s közben számoltam a lépcsőfokokat, harminchat volt belőlük, harminchat kis szám köztem és a srácok között.

Stan kulcsra zárta az ajtót, bekopogtam, vártam,

a fiam nagyon óvatosan nyitotta ki az ajtót, éreztem, hogy egy kicsit aggódik, de amikor meglátta, hogy én vagyok az, a tekintete felderült, és tudtam, hogy örül nekem, odanyújtottam neki a nejlonszatyrot, és én is elmosolyodtam, békét kötöttünk.

Kevin összegömbölyödve, mélyen aludt, a szájából a párnára csordult a nyála, kis kezeit ökölbe szorította, a cumipótlója félig eltakarta az arcát. Íme egy boldog ember, gondoltam, mert Kevinre öröm volt ránézni. Szinte megirigyeltem. Odabújtam mellé, a lába hideg volt, de az arcomon éreztem a lehelete melegét, jó illatot árasztott.

Sokáig elmaradtál, mondta Stan szomorú hangon. Behunytam a szemem, én is összegömbölyödtem, a fenébe! – mindig csak a szemrehányások, mindig csak a kérdések, e kínos bevásárlás után csak jogom van egy kis pihenéshez, az előcsarnokbeli sírógörccs is nagyon megviselt, de egy kis alvás mindent rendbe tudna hozni, Stan vajon miért nem sziesztázik soha? Feküdj le! – mondtam neki. – Este még szükségünk lesz az erőnkre, van egy meglepetésem számotokra. Tényleg? – kérdezte gyanakvó arccal. És mi az? Feküdj már le! – parancsoltam rá... nahát! Mégiscsak én vagyok az anyjuk, én döntök az időbeosztásukról, miért nem fekszik már le ez a kölyök? Hazamegyünk? – kockáztatta meg Stan. Kinyitottam a szemem, a tekintetemmel Stant kerestem, de a szobában olyan sötét volt, hogy sem-

mit sem láttam, nem tudtam megérteni, miért kellett ezt kérdeznie. Az elmúlt években mindig azon búslakodtam, hogy a kölykök soha nem mehettek el nyaralni, és most, hogy végre eljutottunk ide, nekik csak egyetlen gondolat jár a fejükben: hazamenni. Ezek a kölykök olyanok, mint a macskák, nem szeretik a környezetváltozást. Mindegy. Én boldog és büszke voltam, hogy sikerült elutaznunk ide, örültem, hogy egy ennyire más világba csöppentünk, hogy itt lehetünk ebben az örökké szürke egű városban, hogy eljutottunk a világ végére, ez jó érzés volt.

Felültem az ágyban, és azt mondtam Stannek: Figyelj, ha azt mondom, hogy meglepetés, akkor az meglepetés, oké? Egyél egy kis kekszet, bízz bennem, és hagyj pihenni! De milyen meglepetés? Te jó ég, az agyamra megy ez a kölyök a kérdéseivel, bármelyik másik gyerek az anyja nyakába ugrott volna örömeiben, ha meghallja, hogy este meglepetés várja, bármelyik másik gyerek azonnal lefeküdt volna, hogy gyorsabban teljen az idő, csak az én kölyköm kezd el ilyenkor aggodalmaskodni, csak ő kezd el sóhajtozni, csak az én kölyköm ilyen gyanakvó, ő az, aki bizalmatlan mindennel és mindenkivel szemben! Stan egyre csak a fogát szívtva, erre aztán megragadtam a vállát. Feküdj le! – mordultam rá, de akkor már olyan dühös voltam, hogy Stan azonnal engedelmeskedett.

Valahogy így kellene eltöltenem a hátralévő napjaimat: az ágyban a kölykeimmal, a világot meg csak úgy néznék, ahogy a televíziót nézi az ember, távolról, anélkül hogy bepiszkítanánk vele magunkat, kezünkben tartanánk a távkapcsolót, és az első disznóság után egyszerűen kikapcsolnánk a világot.

A takarón keresztül megdörgöltem Stan hátát, mert éreztem, hogy didereg, azt akartam, hogy visszanyerje kilenc évének minden erejét, és megfeleljen a korához egyáltalán nem illő félelméről. Tudod, körbejártam a városban, mondtam neki egészen halkán, már kiismerem magam itt, többször nem fogunk eltévedni, a boltban pedig az eladó megköszönte a vásárlást, amikor fizettem, ma este pedig elköltjük a maradékot, az összes megmaradt pénzünk, minden rendben lesz, én mondom neked. Haza szeretnék menni, súgta oda nekem Stan szinte könyörögve. Abbahagytam a háta dörzsölését, nem érdekel engem ez a kölyök, átfordultam a másik oldalamra, és behunytam a szemem.

Már megint nem jön össze semmi. Ez a szoba sem ér semmit, átutazóban vagyok két ismeretlen világ között, ez a szállodai szoba nem más, mint egy váróterem, elveszett emberek lábnyomaival teli váróterem, hatalmas tömeg hömpölyög körülöttünk, az előttünk érkezettek és a majdan utánunk érkezők tömege, rengeteg ember, akik mind itt hagyták a lábnyomaikat, melyek egymásba keverednek a pad-

lón. Mit számítok én e rengeteg ember között? Mit keresek itt? Behunytam a szemem, de sehol sem találtam menedéket, úgy éreztem, kilöktek a semmi-be, mint valami nemszeretem dolgot. Minden összekavarodott a fejemben, mintha valóságos csata zajlott volna a koponyámban, jól ismerem ezt az érzést, ez annak az előjele, hogy hamarosan szörnyű gondolataim támadnak, olyanok, melyek egyenesen elvezetnek oda, ahova nem lenne szabad eljutnom, olyan érzések ragadnak magukkal, melyek az ébrenlét óráiban soha nem jelentkeznek, igen, vannak dolgok, amiket csak álmomban tapasztalok meg, csak alvás közben találkozom velük.

Belefúrtam a fejem a párnába, így próbáltam megszabadulni az elmémet hatalmába kerítő kintól, de az csak egyre hangosabban dörömbölt a koponyámban. Mintha csomóra kötötték volna az agyamat. A fejemet rettentően nehéznek éreztem. Egy újabb találkozás a szörnyekkel, a rémeimmel. Ollóikat csattogtató apró rákok mászkáltak rajtam, azért jöttek, hogy kiszívják a véretem. Ezek a rémképek mindig azt jelentik, hogy valóban rosszul vagyok, rettenetesen rosszul, hogy nekem máris befellegzett, de a java még hátra van, még valami borzasztó dolog vár rám, és ez az én hibám, rosszul fogtam neki a dolgoknak, most pedig már túl késő. Próbáltam küzdeni a rémképeim ellen, egy hangot kerestem, mely azt kiáltaná, hogy ez nem igaz, semmifé-

le szörnyek nem fognak felfalni, nem követtem el olyan súlyos hibákat, amiért ezt érdemelném, ezek csak gyerekes butaságok, jelentéktelen baklövések, nevetséges apróságok, igen, inkább nevetni kellene ezeken, én megteszem, ami tőlem telik, de nem vagyok mesebeli óriás, tökéletes anya, akiről leperreg minden, és nem hagy hegeket maga után – tudom, vannak sebezhetetlen emberek, mindegy, én soha nem leszek olyan, mint ők, ebbe bele kell törődnöm. Képtelen voltam megszabadulni a lidércceimtől, nem remélhettem többé, hogy békére, nyugalomra találok ebben az ágyban, az előző éjjel remekül aludtam, de biztosan az volt az utolsó nyugodt éjszakám, az elmém most nem hagy pihenni, ezt tudomásul kellett vennem.

Kinyitottam a szemem, a szobában majdnem kormosötét volt, hallottam, ahogy az eső veri az ablakot, feltámadt a szél, ha csak Kevint hoztam volna magammal, egyszerűbb dolgom lett volna, ám Stan is itt volt, aki lázadt minden ellen, aki újra és újra szembeszegült velem. Kimeresztettem a szemem, amennyire csak tudtam, meg akartam nézni a fiamat, szerettem volna megérteni, miért lett hirtelen ennyi bajom vele, Stan nekilátott a keksznek, elmajszolt néhány darabot, és közben kényszeredetten rám mosolygott a morzsás szájával.

Most biztosan a tenger is ugyanolyan fekete, mint ez a beszűkült égbolt. A víz szintje bizonyára

megemelkedett a beledobált rengeteg halott matróz miatt, *tout doux*. A tenger egy hatalmas, hideg temető, hullámsír. Vajon megvan még Kevin elvárásolt kastélya, amelyet a tengerparton épített? Vagy az óceán hullámai már elmosták, s nem maradt belőle más, mint egy alaktalan homokbucka? És a kagylók... majd a többi gyerek összeszedi őket, amikor a víz újra kék lesz, amikor a nap újra ott ragyog az égen. Az iskolák tele lesznek kagylókkal, a tengerparton gyűjtött mentegetőző szavakkal.

Az eső, ez a föntről a nyakunkba öntött mérreg hangozan dobolt az ablakon, az eső hadban állt velünk, miatta fakult ki az ég, vajon a búcsúban sok ember lesz, és az ég is kiderül végre? Itt, a szállodában megint síri csend volt. Ez nem szálloda, ez egy torony, egy mozdulatlan rakéta, közelebb vagyunk az éghez, mint a többiek, a magasban lebegünk, felhők úsznak el az ablakunk előtt.

Tényleg haza akarsz menni? Az iskola hiányzik? – szerettem volna megkérdezni Stantól, de az eső miatt nem tudtam megszólalni, bár az ablak egyelőre állta az esőcseppek, e szűrős tüskék ostromát, nem lett volna szabad ennyit foglalkoznom vele, tudom, másra kellett volna gondolnom, vajon valóban az iskola hiányzik Stannek? Egész nap a tanárnőt hallgatni, vajon milyen lehet? A gyerek biztosan már rég összezavarodott, a tanárnő meg csak mondja, mondja a magáét! Én még arra sem vagyok

képes, hogy felmondassam vele a leckéit, nem értek semmit, főleg matekból. Hagyjuk! – mondta nekem egyik nap, amikor látta, hogy egy szót sem értek a geometrialeckéjéből, vajon ez tényleg ennyire fontos? Kiszámolni valaminek a szögeit? Én nem ilyenek látom a világot, ábrák, síkidomok egy kockás füzetlapon, minden világos, sehol egy rejtély, az iskola a számok birodalma, az én kölykeim is állandóan mérnek, számolnak, becslésekkel bíbelődnek, jegyzetelnek, az átlagukat összehasonlítják az osztály átlagával, és miért nem az országos átlaggal, ha már itt tartunk? Ez a probléma: az ember világra hoz egy babát, és a világ máris örökbe fogadja a gyereket. A mi dolgunk csak annyi, hogy megszüljük őket, aztán elveszítjük a gyerekeinket, nagyon gyorsan elmagyarázzák nekünk, hogy semmi közünk hozzájuk. Mire emlékszem az iskolai éveimből? Emlékszem a kilencéves önmagamra? Nem, mindent elfelejtettem. A dalokon kívül, amelyeket apám énekelt nekem, nem emlékszem semmi másra. A rendelőintézeti pszichiáter próbálja felszínre hozni az eltemetett emlékeimet, de eddig még egyet sem tudott előbányászni belőlem, se jót, se rosszat. Pontosan emlékszem a dalbeli matróz lyukas cipőjére és a mély folyóágyra, de hogy az apám hol volt, amikor ezekről énekelt nekem, hogy hol volt az anyám, a nővérem és a bátyám, azt nem tudnám megmondani. Ez mind elveszett. Minden be-

lehullott egy sötét lyukba. Az ember igyekszik, hogy valahogy megéljen, de minden azonnal eltűnik. Reggel felkelünk, de már ez a reggel sem valóságos, ugyanúgy nem létezik, mint az előző éjszaka, amelyet már mindenki elfelejtett. Régóta tudom, hogy állandóan a szakadék szélén lépkedünk. Egy lépés előre. És egy lépés a semmiben. És így tovább. De hova megyünk? Senki nem tudja. És nem is érdekel senkit.

Az eső továbbra is nyálat permetezett az ablakra, az áttetsző esőcseppek megannyi apró köpésként fröccsentek szét az üvegen, nem értettem, miért kell leköpní minket, de biztos voltam abban, ha kinyitnám az ablakot, ezek az esőcseppek tetőtől talpig beszennyeznének. Vajon az eső a szemben lévő tűzfalat is ugyanígy megköpködte? És az alattunk lévő ablakok is ugyanígy megkapták a maguk adagját? Vajon mindenkinek sikerült menedéket találnia az égből jövő köpések elől? Igazából nem is akartam tudni, nem, nem is érdekel, nem szabad erre gondolnom, soha nem is gondoltam erre, nem, nem, nem!

Finom a keksz? – kérdeztem Stantól. Nem válaszolt. Magába zárkózott, elmenekült valahova, ehhez nagyon ért az én Stanem, kizárni a külvilágot – nemhiába az én fiam. A tanárnő gyakran ad neki kölcsön könyveket, és amikor Stan olvas, ugyanez történik: egyszerűen itthagya minket. Néha az az ér-

zésem, hogy még olyankor is ezeket a könyveket olvassa, amikor már rég visszaadta őket, még akkor is ezekre a könyvekre gondol, olvassa őket, még ha nem is látja a szavakat, Stan tényleg nagyon ért ahhoz, hogy máshol legyen.

Hagytam tehát, hadd merüljön el a semmiben, én pedig újra befordultam a fal felé, el akartam felejteni, hogy az eső ennyire haragszik rám, a barnára festett falra meredtem, néztem a kis fekete repedéseket, a vakolaton lévő apró lyukakat, a penészfoltokat, de a szorongásom csak nem akart alábbhagyni, szerettem volna, ha valaki kér tőlem valamit – bármit, egy dalt, egy grimaszt –, hogy valaki miatt meg kelljen szólalnom, hogy valaki lásson. Erre a falra is sok minden volt felírva, csak-hogy láthatatlan betűkkel. Olyan voltam, mint Stan, láttam a sötétben, és a semmit olvastam. A falra az volt írva, hogy nem mi vagyunk az első vendégek ebben a szobában, hogy már sokan jártak itt előttünk, hogy már rengeteg ember várta itt, hogy elálljon az eső és kiderüljön az ég, olyan emberek, akik ugyanúgy, mint én, nem tudták, hogy mi van körülöttük, vajon tele van-e a szálloda, vagy éppen teljesen üres, hogy egyedül vannak-e itt, vagy körülöttük élettől pezseg minden, olyan emberek, akik szeretkeztek ebben az ágyban, szerelmesen vagy minden érzelem nélkül, emberek, akik összevere- kedtek, vadul csépeltek egymást, szerelmesen vagy

minden érzelem nélkül, emberek, akik ostobaságo- kat vagy szörnyűségeket mondtak egymásnak, igazat mondtak vagy hazudtak, hogy mentsék magu- kat, hogy elhitessék magukkal... ez a fal mellett álló ágy, ez az ágy, mely majdnem betölti az egész szobát, ezt az aprócska szobát, ez az ágy, micsoda szemétség!

Hallottam, hogy a hátam mögött az eső még mindig veri az ablakot, és hallottam azt is, ahogy Stan a nemrég kibújt új fogaival a kekszet majszol- ja. Finom a keksz, Stan? – kérdeztem egy kicsit hangosabban, szerettem volna beszélgetni vele egy kicsit, beszélgetni a kekszről, hogy gyorsabban tel- jen az idő, ugye, milyen jó az ágyban enni, tetszik neked a szálloda, szerinted az eső valóban az égből hullik, nem a föld gyomrából száll fel, hogy aztán lecsapódjon az ablakunkra? Igen, fölülről vagy lent- ről esik? Lehet, hogy lentről kavarog fölfelé, és úgy fröccsen az ablakra? Stan! – a hangom könyörgő volt. Azt kérdeztem, hogy finom-e az a rohadt keksz! Megfordultam, és láttam, hogy Stan válaszol nekem, a félhomályban láttam, hogy mozog az ajka, és hogy engem néz... de nem hallottam semmit, Stan aggódó pillantásokat vetett rám, egy mozdu- lattal ledobtam magamról a takarót, és felkeltem. Kimentem a szobából, az ajtó nagyot csattant, ami- kor az ágykeretnek ütközött, berontottam a fürdő- szobába, és a fejemet a hideg víz alá tartottam, hogy

ne kezdjek el sikítani. A víz jéghideg volt. Szinte fájt, ahogy végigcsurgott a fejemem. Úgy éreztem, mintha a víz belefolyna az agyamba, s közben húznák a hajamat, igen, mintha a plafon felé húzna valami, az egész hátam megdermedt, megmerevedett a jeges hidegtől, körülölelt a fájdalom, egy valóságos, megmagyarázható, logikus fájdalom, aztán beléptem a fehér fény világába, és végre nem voltam sehol. Most már szilárdan álltam a lábamon. Magamhoz tértem. Felébredtem. Erősen ziháltam, mert nagyon kimerített ez a hideg vízzel folytatott küzdelem, elhatároztam, hogy megnyerem ezt a csatát, hogy a lehető legtovább fogok szenvedni a jeges vízszugár alatt, egyszerre volt jó és szörnyű, hogy végre szemtől szembe láthatom az ellenséget, hogy pontosan tudhatom, mi okozza ezt a fájdalmat, és kábultan, kifulladás, megadóan tűrni a szenvedést. Néhányszor halkán felsikítottam, a harc már a végéhez közeledett, merő fájdalom voltam, véget kellett vetni a küzdelemnek. Elzártam a vizet. A hajam csapzottan tapadt az arcomra. Felegyenesedtem, a derekam egészen elgémberedett, a helyiség forgott körülöttem, és amikor kinyitottam a szemem, megláttam a két fiamat az ajtóban. Döbbenet néztek rám.

Kevin odarohant hozzám, a fejét a hasamhoz nyomta, karjával átölelte a derekamat, megpróbált magához szorítani, de nem elég erős ehhez, alig

éreztem a karját magamon. Stan nem szólt semmit. Nem tudnám megmondani, mikor öleltem magamhoz őt utoljára. Elviszlek benneteket a búcsúba, mondtam. A hangom erőtlenség, tompán csengett, nem így, nem sóhajtván akartam ezt közölni velük, szerettem volna, ha a hangom erős és vidám, a kölykök nem reagáltak. Nagy levegőt vettem, és megpróbáltam még egyszer, hangosabban: Elviszlek benneteket a búcsúba! – a hangom most is ugyanolyan fakónak, fáradtnak tűnt... a kölykök meg sem mozdultak. Pedig megesküdtem volna, hogy készek követni engem a világ végére is, de most megértettem, hogy hármunk között már nincs szükség szavakra. Csak tennünk kell a dolgunkat. Bármit megtehetünk. Beleértve a legszokatlanabb, legörültebb dolgokat is. És nem kell megbeszelnünk semmit. Csak követjük az ösztöneinket. Biztosak voltunk magunkban, mint az állatok, amelyek soha nem kérdeznek semmit, maguktól tudják, mit kell tenniük, és hogy mit nem szabad.

Visszamentünk a szobánkba. Elkezdünk készülni. A gyerekek felöltöztek. A búcsú tiszteletére nadrágot és pulóvert vettek magukra, s a ruhájukhoz illő zoknit húztak a lábukra. Senki nem fogja látni őket, túl sötét van, de ők legalább csinosnak érezték magukat. Előttünk állt az este. Megpróbáltam szárazra törölni a hajamat, de a törölköző túl nedves volt, mindenesetre... megint kimegyünk az

esőbe... eláztam odakint is, meg itt bent is, mi a különbség? A srácok az ablaküveget tükörnek használva megfésülködtek, Látjuk magunkat az éjszakában, mondta Kevin. Ja, felelte Stan gengszteres hanghordozással, csak aztán vigyázz, Kevin, mert éjjel kétszer olyan erősek vagyunk! Bevettem az ágyat, hogy meleg maradjon, amíg visszajövünk, ugyanazokat a mozdulatokat hajtottam végre, amelyeket otthon is szoktam. Magunkra húztuk az ázott dzsekiket, nem is remélhettük, hogy megszáradnak, ezek nem vízálló kabátok, szivacsként szívják magukba a vizet, így aztán, ahogy felvettük a dzsekinet, máris fázni kezdtünk.

A lépcsőházban úgy éreztük, most kell felkészülnünk arra, hogy nemsokára újra odakint leszünk, megint látni fognak minket. Csakhogy nem találkoztunk senkivel. Minden emeleten azt hittük, mindjárt felbukkan valaki, meglep minket a lépcsőfordulóban, kiderül, hogy vannak szomszédaink, de egy lelket sem láttunk, embereknek nyoma sem volt, egyszerűen semmi. A negyedik emeleten mintha valami zajt hallottam volna. Mintha leesett volna valami, talán össze is tört. De ez volt minden. Hat gesztenyebarna emelet, vészkijáratok, a korlát, a csend, aztán a földszinten újra a hurkaillat. Az előcsarnokban most sem volt senki.

Odakint az eső alábbhagyott, épphogy csak szemerkélt, de ezt már nem lehetett esőnek nevezni,

mindenesetre a levegő még nyirkos volt, úgy tűnt, mintha a felhők leereszkedtek volna a földre, ott haldokoltak az unalomtól. A föld felázott, mindenfelé tócsák csillogtak, keréknyomokban csúszkáltunk, az előttünk járók lábnyomain lépkedtünk, olyan volt, mintha egymáson tapostunk volna, mindenki rálépett egy korábban arra járó ember nyomaira, soha senki nem érezhette azt, hogy ő lenne az első, aki itt elhalad.

A gyerekek megfogták a kezemet, és csaknem ugyanabban a pillanatban az utcán kigyúltak a lámpák, királyoknak éreztük magunkat. Arra gondoltam, hogy hamarosan megint megérkezik a városba a távolsági busz, és ugyanúgy, mint tegnap, emberek fognak leszállni róla, minden este érkeznek utasok ebbe a városba, de vajon miért? Igen, minden este érkeznek utasok ebbe a városba, és senki sem tudja, miért, de igazából nem is érdekel senkit, emberek érkeznek, aztán továbbmennek, és ez az állandó nyüzsgés senkit sem zavar, mint ahogy örömet sem okoz senkinek, és bár ez a nagy jövés-menés egy kis zajjal jár, magán a tényen senki nem csodálkozik, az emberek szinte észre sem veszik, mi történik.

Tudtam, merre kell mennünk, hogy eljussunk a búcsúba. Kimegyünk a városból, és ott lesz valahol az autótűt kivezető szakaszánál. Az ilyen vásárokat, búcsúkat legtöbbször a városon kívül, az autótűt

mellett tartják, hogy a zaj és a zene ne zavarja a település lakóit. Ugyanez a helyzet a börtönökkel és a nyugdíjasotthonokkal is, mindent, ami nem illik bele a díszletbe, kitelepítenek a nagy utak szélére, oda, ahol mások a törvények, ahol még a fájdalom is más.

Hamar megbizonyosodhattam afelől, hogy jó irányba tartunk: felvillanó fényeket láttam, amelyek egy-egy pillanatra meghátrálásra készítették az éjsötétjét, és meghallottam a zenét. Ez lesz az, arra van a búcsú. A srácok még mindig nem kezdtek el kérdezősködni, csendben lépkedtek mellettem, éreztem, hogy bíznak, hisznek bennem, igen, teljesen megbíztak bennem.

Ahogy közeledtünk, egyre több emberrel találkoztunk. Párokkal, nevetgélő fiatalok csoportjaival, de gyerekeket nem láttam... hány óra lehet? Nehéz elhinni, hogy egy adott pillanatban mindenki számára ugyanannyi az idő, nehéz elképzelni, hogy egy ilyen fontos dolog közös lehet számunkra. Az emberek nagyon hangosnak tündek. Beszélgettek, a könyökükkel bökdösték egymást, tréfálkoztak, nevetgéltek, a fiúk megcsipkedték a magas sarkú cipőt viselő, erősen kifestett lányokat, én soha nem voltam olyan, mint ezek a kamaszlányok, még akkor sem, amikor magam is kamaszlány voltam, nem, meg egyébként is, én soha nem is voltam annyi idősebb, mint ők.

Már közel jártunk, egyre tisztábban hallottuk a zenét, bár még nem értettük, hogy az énekes miről dalol, nem, a szavakat még nem értettük, de éreztük, hogy ez egy szomorú dal. Az égen fények villogtak, megannyi apró tűzijáték, furcsa érzés volt belegondolni, hogy mindjárt mi is belépünk e táncoló fények világába, és újra színek fognak kavarni körülöttünk.

A mögöttünk haladók szaladni kezdtek, megelőztek minket, most nagyon boldognak tündek, vajon ezek ugyanazok az emberek voltak, akikkel napközben is találkoztunk? Vajon ez a vásár és a búcsú számunkra is egy szép meglepetés volt, vagy az egész életük így zajlik, és az autót mellett örökké tart az ünnep? Nem ismertem őket, nem mertem grimaszolni a hátuk mögött, annyira boldogok voltak, s ettől annyira erősnek tündek!

Amikor megérkeztünk a tisztásra, ahol a búcsút rendezték, mindenekelőtt az ott terjengő különös illat lepelt meg. A forró olaj kesernyés és a cukorédes illatának ez a furcsa keveréke, mely sűrű felhőként lebegett a tisztáson tolongó tömeg felett, s mindenkit követett mindenhova. Ez a nehéz, erős szag ülte meg a levegőt, és egyébként is minden erősebbnek, harsányabbnak, élesebbnek tündt, mint máshol: az illatok, de a fények is, a zene, a kiáltások, a nevetések... igen, az emberekre szinte rá sem lehetett ismerni, olyanok voltak, mintha mindegyi-

küknek most lenne a születésnapja, és ezt az ünnepséget az ő tiszteletükre rendezték volna.

A srácokra pillantottam, a szemük tágra nyílt, egészen elképedve álltak ott, igen, le voltak nyűgözve. És ettől melegség töltötte el a szívemet. Büszke voltam. Persze még nem éreztük olyan jól magunkat, mint a többiek, de majd csak eljön az a pillanat is. Vaktában indultunk el a tömegben, óvatosan haladtunk előre, akkor se lehettünk volna óvatosabbak, ha az óceán jéghideg vizébe készültünk volna bemerészkedni, de reméltem, hogy majd csak hozzászokunk ehhez a zajhoz és tömeghez. A többiek olyan jól érezték magukat! Ezek biztosan azok az emberek, akik ott nevetgélnek a tengerparton, amikor a víz gyönyörű kék, szeretnek együtt lenni, mert hasonlítanak egymásra, vagy talán nem is ezért: arra törekszenek, hogy hasonlítanak egymásra, hogy együtt lehessenek... mindezzel csak azt akartam mondani, hogy szinte lehetetlen volt megkülönböztetni őket egymástól.

Ha nem lett volna ekkora sár, az emberek biztosan táncra perdülnek, ám a mulatozók cipőire súlyos sárkoloncok ragadtak, lépni is nehéz volt a helyenként bokáig érő sárban, mely összekeveredett az eldobált szeméttel, az összegyűrt és elhajított zsírpapír gombócokkal és a cigarettacsikkokkal, az ember egy pillanatra sem feledkezhetett meg arról, hogy hol is van, egy esőfelhőkkel terhes ég alatt

fekvő, a tenger és az országút közé szorult kisvárosban.

Pontosan tudtam, mit akarok. Sült krumplit akartam venni a srácoknak. Kevin és Stan imádták, ha kézzel ehettek, s ezért mindig valóságos ünnep volt számukra, ha kaptak egy zacskó sült krumplit. Úgy döntöttem tehát, hogy megkeressük a sült krumplis bódét. Céllövöldék és körhinták mellett haladtunk el, a kölykök mindent figyelmesen megnéztek, de továbbra sem kérdeztek semmit, csak a szemükkel itták magukba a búcsút, lehet, hogy azt hitték, csaknézelődni jöttünk ide, pedig nem! Azt fogjuk csinálni, amit a többiek, és minden rendben lesz, ebben biztos voltam.

Megtaláltam a keresett bódét. Sült krumpli. Gofri és vattacukor. A kis bodega előtt hosszú sor állt. Kevin megeresztett egy huncut mosolyt, és elkezdte a hasát simogatni, nagyon boldognak tűnt. Stan az előttünk álló magas, rágógumizó pasast nézte, aki időről időre odahajolt a barátnőjéhez, és megcsókolta. Aztán tovább kérődzött a rágógumiján. Stan csodálkozva figyelte a jelenetet, ám úgy tűnt, a lány már megszokta a dolgot, és egyáltalán nem találta nevetségesnek.

A vattacukros gép motorja pokoli zajt csapott, alig hallottuk tőle a hangszórókból áradó, szomorú, szerelmes dalt, mely nem igazán illett a fényekhez, mert körülöttünk mindenfelé színes fények villódz-

tak, hogy jókedvre derítsék az embereket, miközben a dal egy reménytelenül szerelmes nő történetét mesélte el, aki nagyon szeretett volna táncolni egy férfival, úgy táncolni, mintha még mindig tizenhét éves lenne, jóllehet a dalból kiderült, hogy már sokkal idősebb, így aztán a pasast egyáltalán nem érdekli. Ismertem ezt a dalt, szerettem, már sokszor hallottam a rádióban. „Vigyél el ma este táncolni, szoríts magadhoz a sötétben...” Én következtem, kértem két zacskó sült krumplit. Nem törődtem a pasas morgásával, azzal, hogy milyen dühösen söpri a tenyerébe a sok aprót. Ezt kaptam vissza a körhintánál. Mintha csak ki akartak volna szűrni velem, nem igaz? – próbáltam az eladót is bevonni a problémámba, hogy kötelességének érezze szó nélkül elvenni az aprópénzt, és hagyjon minket nyugodtan elmenni. A kölykök örültek, jól érezték magukat. Mind a ketten.

Megint elindultunk, jobbra-balra kanyarodva furakodtunk előre a tömegben, a gyerekek boldogan ették a sült krumplit, hogy el ne hagyjam őket, megfogtam a kapucnijukat, másoknak olybá tűnhetett, mintha éppen a vízből próbálnám kihúzni őket, céltalanul lépkedtünk, mindenhol hatalmas tömeg vett körül minket, az összes lány nagyon hangosan beszélt, mindegyikük egy-egy férfi karjába kapaszkodott, mindenkinek ott volt a pasija, mindenfelé vidám és harsány embereket lehetett

látni. Mindegyik körhintánál volt egy-egy mikrofonos férfi vagy nő, aki újra és újra bejelentette: A menet azonnal indul. Siessenek! Jöjjenek gyorsan! Kész, a körhinta indul! – és megszólalt a figyelmeztető csengő, mely még nagyobb sietségre ösztönözte a késve érkezőket. Elgondolkodtam azon, vajon ezek az emberek valóban boldogok-e, vagy egyszerűen csak nagyon sietnek. Mindenki rettentően sietett, és egy mellettünk elcsörtető lány úgy meglökte Kevint, hogy a gyerek kiejtette a kezéből a sült krumplis zacskót. A kölyök sírni kezdett. Ez nem hiányzott. Itt nem akartam sírást, könnyeket, azt szerettem volna, ha nem történik velünk semmi, ha nyugodtan sétálgathatunk ebben a lármában, ez minden, amire vágytam. Ezt nem magyarázhattam meg a kölyköknek, és egyébként sem akartam kiabálni, márpedig kiabálnom kellett volna, hogy meghallják a szavaimat, ezért aztán szó nélkül mentem tovább, s Kevint is húztam magammal a kapucnijánál fogva.

Stan már megértette, hogy ez az ünnep az övék is, hogy végre elengedhetik magukat, ők is lármázhatnak, kiabálhatnak, kivehetik részüket az általános örömködésből. Stan dodzsemezni akart. Rábólintottam. Fizettem. A pénztárosnő szinte oda sem figyelve elvette a pénzt, és adott nekem egy zsetont. A srácok megálltak a dodzsempálya szélén, és már előre örültek a nagy kalandnak. Kevin beletörölte

az orrát a kabátujjába, de nem szóltam rá, mert láttam rajta, hogy újra boldog. Egy kicsit távolabb leültem egy nedves padra. Megvárlak itt benneteket, mondtam, mire az örömük egy csapásra elpárolgott, mindenképpen azt szerették volna, hogy nézzem őket, amíg autókáznak. Siessetek, mondtam, vége a menetnek, a kölykök berohantak a sorra leálló, párnázott oldalú kisautók közé, hihetetlen, hogy milyen fontos ez a gyerekeknek: mindig azt akarják, hogy nézzék őket.

Nem tudom, mennyi ideig tartott ez az egész, a fények összekeveredtek a hangszórókból áradó zenével, ugyanolyan nyomasztóvá váltak, mint a dalok, bár az eső még mindig nem akart eleredni, de egyre követett minket, ő itthon volt ezen a vidéken, az eső is írt valamit az égre, de nem tudtam elolvasni, a csengetések egymásba folytak, a tömeg újra és újra megrohmozta a bódékat és a körhintákat, honnan van ez a rengeteg pénz, hogy mindenki tud fizetni, itt mindenből túl sok volt, túl sok zaj, túl sok eső, túl sok fény, s mindez ott kavargott előttem, már azt sem tudtam, hol vagyok.

A srácok időről időre odajöttek hozzám pénzt kérni, aztán visszamentek dodzsemezni, minden alkalommal megkérdezték, hogy láttam-e őket, de én nem feleltem. Megint otthagytak. Én meg csak várakoztam ebben a pokoli lármában, ebben a felfordulásban, ebben a siető emberekkel teli zűrzavarban,

és azt a pontot kerestem, ahol a tekintetem végre megpihenhet, én voltam itt az egyetlen mozdulatlanul ülő ember, és végre megtaláltam, amit kerestem: tekintetemet az óriáskerék legmagasabb pontjára szegeztem, arra a pontra, ahol a kis fülkék s a bennük ülő, vidáman sikongató emberek egy pillanatra mozdulatlanul lebegtek az égben, hogy aztán nagyon gyorsan meginduljanak lefelé – pontosan úgy, mint az életben. Egy kis lebegés, aztán a zuhanás.

Az óriáskerék fehér fénye halvány derengésbe vonta az eget, tudtam, hogy körös-körül mindenütt az éjszaka az úr, hogy körülöttünk kilométereken keresztül nincs semmi más, csak az éj sötétje. Egy apró, remegő, vibráló pontban voltam, körülöttem sűrű sötétség, egy időtlen idő óta ott lévő öreg, de tűzzel teli csillag voltam. Felrepültem az égre, szabadon lebegtem, nem tartott semmi, mégis minden biztosan állt a helyén, engem meg mintha a karjára vett volna valaki.

Csak ültem ezen a padon, és amikor a pénzünk elfogyott, a srácok is odaültek mellém. Továbbra is az óriáskereket néztem. Jó volt hallgatni az emberek kiáltásait, az el-elcsukló hangjukat, nem történt semmi, és ez nagyszerű volt. Ott voltam fenn, a fehér fényben, fejjel lefelé lebegtem a magasban, megtehettem bármit, hányhattam volna, vagy üvölthettem volna a hidegtől, az örömtől, a dühtől, bármit megengedhettem volna magamnak, aranysárga

pénzermékkal fizettem mindenért, odalent a földön is minden a feje tetejére állt, a föld egy nyomorúságos buckának tűnt, a tömeg már nem rémített, az odalenti szálnalmas nyüzgésről a lócitromot körbeugráló verebek jutottak eszembe.

Kevin pityeregni kezdett, gyorsan lejjebb ereszkedtem, hogy megnézzem, mi a baja, azt mondta, fáradt. Újra felemelkedtem a magasba. Onnan fentről láttam a tengert, mely eltávolodott a parttól, visszavonult egy idegen világba, ahova követte őt az összes hal, az algák és a kagylók, a parton csak a csupasz sziklák maradtak. Beburkolóztam az éj sötét köpenyébe, tekintetemmel követtem az óriáskerék mozgását, mintha csak az én kedvemért forgott volna, nem kellett azon töprengenem, hogy merre tartsak, csak engednem kellett a vonzásnak, az óriáskerék karjain örökre megpihenhetek.

Kevin zokogni kezdett, Stan könnyörgő hangon szólongatott, de hogyan is térhetnék vissza a földre, gondoltam, olyan jól érzem magam itt, e fényt okádó vulkán tetején, semmi kedvem visszazuhanni az emberek léptei által mind jobban felkavart, egyre mélyülő, jéghideg sárba, nem, igazán semmi kedvem nincs újrakezdeni a sárdagasztást.

Stan egyszer csak odaállt elé, eltakarta előlem a fehér fényt, és máris zuhanni kezdtem, moccanni sem tudtam, szédültem, forgott a fejem, Stan egyre azt kiabálta, hogy haza kell mennünk lefeküdni,

hogy Kevin fáradt, már hányt is, hogy Kevin sír és csuklik és köhög, Stan az ázott hajával és a nagyra nyitott szájával továbbra is eltakarta előlem az óriáskereket, alig ismertem rá a fiamra. Odafordultam a kicsihez, Kevin toporzékolva zokogott, a sírásba belerázkódott az egész teste, taknya-nyála egybefolyt. Az ünnep véget ért.

Eddig észre sem vettem, de a hideg már befurakodott a bőröm alá, megborzongtam, amikor felálltam. Nedves hajam csapzottan lógott a nyakamba, jéghideg esőcseppek szaladtak végig a hátamon, még ez a finoman szitáló eső is mindig csatát nyer ellenünk, még ha nem figyelünk is oda rá, az eső soha nem feledkezik meg senkiről.

Kézen fogtam Kevint, és elindultunk, a többiekkel ellentétes irányba tartottunk, a tömeg szembe jött velünk, mint mindig. Megmerevítettem a hátamat, szerettem volna, ha a szembe jövő tömeg összetör, ha valaki rendre utasít, már nem éreztem a lábam, mintha fából lett volna.

Miután magunk mögött hagytuk a búcsút, újra körülölelt minket a sötétség, de egy ideig még hallottuk a zenét, a kiáltásokat, a csengetéseket meg a *Tessék-tessék-a-menet-azonnal-indulokat*, de mindez már nem nekünk szólt, el kell felejtetni. Senki nem fog emlékezni a dodzsemben ülő gyermekeimre. Hány óra lehet? Még este van, vagy már éjszaka? És mikor lesz reggel? És kinek?

Lassan lépkedtünk a környező csendben és sötétségben, az eső jött velünk, hátunk mögött az ünnep hangjai lassan elenyésztek, eltűntek a lányok a fiatalságukkal és az őket ölelgető fiatalemberekkel együtt, minden összezsugorodott, a búcsúban mulatozó emberek életét elnyelte az éjszaka. Vajon mit csinálnak ezek az emberek, amikor nem itt rajcsúroznak az éjszakában? Lehet, hogy a lányok egyszerű cipőbolti eladók, a pasasok meg benzinkutasok vagy pizzafutárok? Lehet, hogy csak itt, a búcsúban nevetgélnek, és az idejük nagy részét azzal töltik, hogy felkészüljenek erre? Erre, vagyis az ünnepre. És akkor ezeknek a pasasoknak semmi gondot nem jelent, hogy egész nap ócska autók szélvédőjét kell tisztára mosniuk, vagy olajat kell cserélniük a kocsikban, mert tudják, hogy az esti ünnepségen ők lesznek a legerősebbek, a legbüszkébbek, és ha kell, készek lesznek megverekedni bárkivel. Aztán majd a golyóikat igazgatva elméselik kalandjaikat a bisztróban, ezeket nevezik emlékeknek. Nekem nincsenek emlékeim. Minden, ami velem történik, elvész.

Kevin egyre lassabban lépkedett, húzatta magát, megfájdult a vállam, a kicsi egyre csak sírdogált, neki sincsenek emlékei, gondoltam, már el is felejtette a búcsút. Jó volt dodzsemezni? – kérdeztem. Mi? – kérdezett vissza ingerülten. Háromszor is ültünk a piros autóban! – mondta Stan. Láttál minket? Ezt

olyan reménykedő hangon kérdezte, hogy inkább nem válaszoltam.

Megérkeztünk a szállodához. Megint elfogott a félelem. Úgy léptünk be az előcsarnokba, mint egy templomba. Gyakran benézek a templomokba, természetesen olyankor, amikor üresek. Olyan illat van ott, amiről mindig a múlt idő jut eszembe, aztán ott vannak a gyertyák, a csend, s ettől egy kicsit mindig összeszorul a gyomrom. Egy öreg templom, és még mindig áll. Öreg, és mégsem hal meg soha. Egy üres templom, ez valami megmagyarázhatatlan dolog számomra, és ez az, ami tetszik benne. Így voltam a szállodával is. Valaminek történnie kellett. Az esővizet és a sarat magunkkal hozva beléptünk a hallba, behoztunk magunkkal mindent, amit odakint összegyűjtöttünk, és most otthagytuk a padlón tócsák és sárcsomók formájában, az éjszakai portás most sem törődött velünk, megint futballmeccset nézett a kis fekete-fehér televízión, lehet, hogy még mindig ugyanazt a meccset? Talán mindig ugyanaz a futballmeccs megy ugyanazon a kis tévén, és mi hárman majd minden este ugyanígy beállítunk, odakint ugyanígy esik, és a portás soha nem fog köszönni nekünk, és nem kérdezi meg, hogy minden rendben van-e, nem fog jó éjszakát kívánni, és nem kérdezi meg a gyerekeim nevét? Odanyújtotta nekem a kulcsot, megismert minket anélkül, hogy ránk nézett volna, de hát ez a dolga.

Szerettem volna megkérdezni tőle, hány óra van, meg hogy milyen nap, szerettem volna pontosan tudni valamit. Valamit, ami legalább részben megmagyarázná, hogy mi történt velünk. De bizonyára meg sem hallotta volna. Felesleges próbálkozni.

Elindultunk a hatodikra, most nem fogtuk egymás kezét, nem is szóltunk egymáshoz, senki nem panaszkodott, Kevin is abbaagyta a sírást, csak ment fölfelé elgyötört arccal, tágra nyitott szemmel, mint egy alvajáró. Ez a hat emelet büntetés volt, túl kellett esnünk rajta, és ezt mind a hárman megértettük, néztem a srácokat, láttam a kínlódásukat, a fáradságukat, az erőfeszítéseiket, ez a törvény, gondoltam, ezek a lépcsők testesítik meg a törvényt. Micsoda rohadt egy élet, ahol a lépcső a törvény!

Nem csaptunk zajt. Úgy mentünk, mint az öreg emberek, akik már meg sem szólalnak, mert már régen megértettek mindent, és egyszerűen csak lehajtják a fejüket. Igen, megöregedtünk. Csak ne legyen máris túl késő, gondoltam.

Csak mentünk egyre feljebb és feljebb, a mi helyünk egészen fent volt, a többiek fölött, a lábunk alatt már mindenki aludt, csak mi másztunk felfelé. Az éjjeli portás kis televíziója nem volt más, mint egy fénylő köpés, mögötte a kulcsok úgy lógtak a falon, mint az alvó denevérek, és maga a portás sem tűnt veszélyesnek. Mi pedig lassan megszabadul-

tunk a földtől, minden egyes lépcsőfokon otthagytunk belőle egy darabkát, ez az emlék maradt a gyerekeim után, a sáros lábnyomaik a barna linóleumon. A cipőjüknek annyi. A tengervíz és az eső tönkretette mindkettőjüket, a kölykök elnyűtt, öreg, használhatatlan cipőkben másztak felfelé a lépcsőn, miért is kellene továbbcsinálniuk, ha már a cipőik sem bírják?

Egyikünk sem szólalt meg, de azért hallottuk egymást. Hallottuk egymás lélegzését, az erősödő zihálásunkat, vajon az ajtók mögött az ágyukban fekvő emberek is hallják a kölykeim lihegését? Vajon a zihálásuk behatol az álmukba, és az álomképek szertefoszlanak a srácok fűjtatásától? Istenem, annyira szerettem volna, ha a gyerekeim fűjtatása szertefoszlatja ezeknek az ismeretlen embereknek az álmait, hogy a helyükben ne maradjon semmi más, csak egy kis fehér fény, egy kis fehérség minden egyes ajtó mögött.

Megérkeztünk a hatodik emeletre. A lépcső itt véget ért, el sem lehetett téveszteni. Tudtuk, ha vége a lépcsőnek, az azt jelenti, hogy hazaértünk.

A szobában fagyos hideg fogadott minket, a fűtést kikapcsolták, de nem volt erőm, hogy lemenjek, és szóljak a portásnak. Utolsó emelet. Utolsó állomás. Nem fogok lemenni. Nem fogok panaszkodni, nézze csak nyugodtan a meccsét. Megborzongtam a hidegtől, de aztán észrevettem, hogy a szobát megvilágítja a hold sápadt fénye. Nem telihold ragyogott az égen, csak egy halvány, bizonytalan körvonalú félhold, de még ez is elég jól megvilágította az ágyat, tehát mégiscsak volt valami más is az égen, nem csak víz, igen, valami más, valami megváltozott.

Kevin azonnal le akart feküdni. Nem engedtem. Azt akartam, hogy tiszta legyen. Azt akartam, hogy az arca egy ötéves gyerek tiszta arca legyen, hogy eltűnjenek róla az eső és a könnyek fekete csíkjai, a sült krumpliról a szája szélére ragadt sószemcsék, hogy ne maradjon az arcán semmi, ami erre a napra emlékeztetné.

Kivonszoltam a mosdóba, hideg vízzel megmos-
tam az arcát, eltüntettem róla a fekete csíkokat, az
órákat, e nap minden óráját, mindent letöröltem az
arcáról, kivéve a fáradtságot, de az... az későbbre
marad. Cuppanós puszit nyomtam a nyakára. Ne-
vetett. Újra megpusziltam. Ismét felnevetett, kissé
idegesen és meglepetten, hiszen az ilyen cuppanós
puszikat eddig általában a hasára kapta, és mindig
csak vasárnap, de hát miért ne érezhetnének otthon
magukat ebben a szállodában? Meg egyébként is,
mivel fogalmunk sem volt arról, hogy hány óra van
és hogy milyen nap, szabadok voltunk! Ám egyszer
csak megjelent Stan, és ránk szólt, hogy hagyjuk
abba, azt mondta, túl hangosak vagyunk. Nincs itt
senki, feleltem, mindenki elment a búcsúba, min-
denki odakint ázik az esőben, de mi soha többé nem
fogunk így megázni, nem hagyom, hogy ez még
egyszer megtörténjen, nem hagyom, erre megeskü-
szöm. Csupa víz a hajad, mondta Stan olyan hang-
súllyal, mintha valami hazugságon ért volna, de
közben éreztem, hogy valójában aggódik miattam,
és gondoskodni akar rólam, de nem tud, többé már
nem tud. Mosakodj meg, és menj lefeküdni, mon-
dtam neki, én pedig az ölembe kaptam Kevint, hogy
visszavigyem a szobába.

Milyen régen vettem utoljára a karomra a kicsit!
Évmilliárdokkal ezelőtt. A kölykök gyorsan meg-
nőnek, egy idő után az ember már nem bírja el

őket, túl nagyok és túl nehezek, már csak a kezüket
lehet megfogni, de arról szó sem lehet, hogy
felemeljük, és magunkhoz szorítsuk őket, nem tud-
juk, hogyan fogjuk meg, hogyan tartsuk a gyermeket
a hosszú karja és a lába miatt, mely mindenbe be-
leakad. A kisbabákkal sem jobb a helyzet. Állandóan
attól félünk, hogy elejtjük őket, hogy hányni fog-
nak, mindig mindenki figyelmeztet, hogy vigyáz-
zunk a baba fejére, a fejet alá kell támasztani, meg
kell tartani, hiszen olyan törekeny, de olyan nehéz
is, a gyerek bárhova beütheti a fejét, megrándíthat-
ja a nyakát, veszélyes dolog a karjainkban tartani
egy csecsemőt, hiába mutatják meg a kórházban,
hogyan is kell csinálni, az ember sohasem lehet
nyugodt, ez biztos. Aztán amikor a gyerek már
egyedül is meg tudja tartani a fejét, a baba többé
nem baba, ám akkor jönnek az újabb gondok. Az
egyedüli nyugodt időszak talán az, amikor a gyerek
még a hasunkban van. Akkor még senki nem akarja
előírni nekünk, hogy mikor és mennyit foglalkoz-
zunk vele. Nem áll fenn az a veszély, hogy feléb-
resztjük a békésen alvó babát, hogy elveszük az
étvágyát, hogy elejtjük, vagy valamihez odakoc-
cantjuk a fejét. Egyszerűen vele vagyunk. Ez min-
den. Vele vagyunk.

Most, hogy Kevin és Stanley tiszták voltak, elte-
hették magukat éjszakára, ahogy mondani szokták,
igen, gyakran mondogatták ezt, elteszem magam

éjszakára, ez bájos, eltezzük magunkat éjszakára, azt soha nem mondják, hogy elteszem magam nappalra, mert a nappal igazából meg sem érdemli ezt, a nappal kötelező valami, amit végig kell csinálni, de az éjszakára mindig fel kell készülni, mint egy utazásra.

A gyerekek lefeküdtek, már megszokták ezt a barna szállodát, az ablakon kopogó esőt, a cumipótlót, sőt még a hideget is, én azonban féltem ettől a hidegtől, tudtam, hogy küzdeni kell ellene, tudtam, hogy melegségre lenne szükségünk, nem ebbe a hideg világba kellett volna jönnünk, ehhez a jeges tengerhez... tényleg, milyen lehet a Jeges-tenger? Lehet, hogy igazából oda kellett volna elmennünk, a Jeges-tengerhez... vajon mennek oda buszok? Vajon ott is vannak strandok? És milyen színű lehet a Jeges-tenger? Fehér? Kék? Szürke? Vajon olyan tenger, amelyen nincsenek hullámok, tehát nem csap semmi zajt, mozdulatlanságba dermedt tenger? Lehet, hogy Stan nyugodtan sétálhatott volna a Jeges-tenger felszínén, és boldog lett volna?

Most már késő. Talán rossz buszra szálltunk, rossz szállodába jöttünk, mindegy, már késő. A srácok itt vannak. A régi, de tiszta ágyneművel megvetett ágyban. Ne a földön aludj, mondta Kevin, fekjüdj mellém! Rendben, feleltem, és bár nem akartam, mégis kettétörtem a szót, rend... ben, rend... ben, köhögni kezdtem, hatalmas gombócot

éreztem a torkomban. Halkan, nagyon halkan azt mondtam: Még nem fekszem le, itt maradok, de még nem fekszem le, jó? Még nézem egy kicsit a holdat. De nem a holdat, hanem őket néztem. Nézem, ahogy elalszanak.

Kevin még sokáig forgolódott, ideges volt, a lába meg-megrándult, bár nem szándékosan, de többször is megrúgta a fivérét, mégis Stan aludt el elsőként. Összegömbölyödve, annyira összegömbölyödve, hogy úgy tűnt, mintha nem is lenne lába. Ha nem hagy cserben a hangom, ha nem lett volna ez a gombóc a torkomban, énekeltem volna valamit Kevinnek, hogy könnyebben elaludjon. Ám testemlelkem tele volt apró, gonosz, fájdalmas csomókkal és görcsökkel. Görcsbe rándult a torkom, a szívem, a gyomrom, a kezem pedig tele volt vízzel. Az eső beszivárgott a ruhám és a bőröm közé, hogy soha ne tudjak megfeledkezni róla, talán nyomokat is hagyott a bőrömon, mint valami betegség.

Az éjjeli lámpaként világító holdnak köszönhetően jól láttam a gyerekeim arcát. Kevin a falat nézte, vajon ugyanazokat a dolgokat látta rajta, mint korábban én? Vagy esetleg más történeteket? Vajon milyen történeteket mesél magának Kevin, hogy könnyebben elaludjon – vagy éppen azért, hogy ne aludjon el? Néha azt mondta: Ma éjjel nem fogok aludni, és nagyon büszke volt az elhatározására, de soha nem sikerült ébren maradnia, Stan meg min-

dig kigúnyolta emiatt. Kevin olyan, mint én, szeretné megérteni, hova visz minket az éjszaka. Most végighúzta a falon az ujját, talán rajzolt vagy írt valamit, de lehetett ez egy simogatás is, vagy éppen semmi, az ujjá talán csak magától mozdult meg, lehet, hogy már mindene alszik, csak az ujjá mozog, csak az van még ébren... mi lesz akkor, ha az ujjá vagy valami más testrésze soha nem fog elaludni? Lehetséges ez egyáltalán?

De Kevin ujjá végül lecsúszott a falról, a keze megpihent az ágyon, hallottam, hogy a kicsi egyre gyorsabban szopogatja a cumiját, és végül elaludt. Most végre mindene álomba szenderült. A cumipótlóját a szájához és az orrához szorította, már csak a homlokát és a nedves haját láttam... íme, a gyermekeim... Alszanak mindketten, és én nem tudom, merre járnak álmukban. Mind a kettő eltűnt, visszahúzódott a saját álmába, valahol máshol van, messze tőlem. A fakó fényű hold magához vonzotta a tekintetemet, azt akarta, hogy őt nézzem, hogy fölfelé nézzek, ne lefelé a sárba, hogy ne törődjem a cipőbolti eladókkal, a benzinkutasokkal, az éjszakai portásokkal, a kávézók és a csemegeüzletek tulajdonosaival. A lenti világ már nem árthatott nekünk.

Miért nem néztem a srácokat, amikor beültek a piros dodzsembe? Miért nem láttam az én két kis cowboyomat a dodzsemjében? Vajon sok kisautóval

ütköztek? Lehet, hogy ők voltak a dodzsempálya királyai? Valóban mertek volna fizetni azzal a rohadt apróval, vagy egyszerűen eldobták az egészet egy bódé mögött, vagy bevágták egy kidurrant lufikkal és üres zacskókkal teli szemeteskukába? Lehet, hogy hazudtak nekem? Máris megtanulták, hogyan kell megjátszani magukat? Lehet, hogy máris túl késő?

Az eső egyre csak kopogott az ablakon, nem adta fel, azt akarta, hogy odafigyeljek rá, de már nem tehettem semmit ellenem, én továbbra is a holdat néztem. Kopogjon csak nyugodtan az eső, ez az odalentiek ügye, én a legfelső emeleten vagyok. Magasabban, mint az óriáskerék teteje, magasabban, mint a tenger, és a tenger egyébként is már elhagyta a várost, már rég megértett mindent, és visszahúzódott, a hullámok helyén most csak az üres, szétnyílt, összetört, ajándéknak alkalmatlan kagylókkal teli homokos part maradt.

Egy pillanatra felrémlt előttem Kevin alakja, ahogy ott állunk a kávézó mosdójában. Írsz igazolást? Tudom, hogy a tanárnő mindig kijavítja a helyesírási hibáimat, ezért már jó ideje Stan írja meg helyettem az üzeneteket és az igazolásokat, én csak aláírom őket. Stan már sok mindent tud. Túl sokat is. Hogy lehet, hogy ide jutottunk? Van a gyerekkor. Rendben. Ám rögtön utána ott az ellenséges világ. Ezt tudni kell. Stan vajon már kinőtt a gye-

rekkorból? Remélem, hogy nem. Megjátssza a nagyfiút, de úgy alszik, mint egy gyerek, akinek nincs is lába, aki még fél, nem akar túl nagy helyet elfoglalni az ágyban, nehogy észrevegyék.

Most másképpen aludtak, mélyeket lélegezve, nagyokat sóhajtva, ezek a sóhajtások viszik el az ember fáradtságát, ezek szabadítanak meg tőle, valahogy úgy, ahogy a könnyek is, tényleg, vajon lehet alvás közben sírni?

Úgy döntöttem, hogy a kicsivel kezdem, Kevinnel fogom kezdeni, mert így majd Stannel is könnyebb lesz, hiszen Kevin nélkül Stan megszűnik a nagyobbik lenni, igen, tehát először a kicsit.

Megemeltem a fejét, hogy ki tudjam húzni alóla a párnáját, a huzat nedves volt a gyerek hajától, a nyálától, a cumijától, nem szabad megszagolnom a párnát, nem szabad elgyengülnöm, szükségem lesz minden erőmre. Felnéztem a holdra, erre a bizonytalan körvonalú félholdra, mely megvilágította Kevin arcát, olyan messziről jött a fénye, olyan messziről érkezett ez a fény a fiam arcára. Leültem mellé az ágyra, a térd a hátamhoz ért. A szerzetesekre gondoltam, egyikük biztosan éppen most kelt fel, hogy imádkozzon értem, ő biztosan közelebb van hozzánk, mint a hold, itt van az ajtó mögött, egy barna csuhás szerzetes a barna ajtó mögött, gyertyával a kezében, és a soha meg nem szakadó imát mormolja.

A párnát Kevin arcára szorítottam, és két kézzel rátámaszkodtam. Nyomtam minden erőmmel. Nem akartam, hogy felébredjen, hogy megijedjen. Még erősebben nyomtam lefelé a párnát, hogy mielőbb túljussunk ezeken a pillanatokon, a félelem pillanatain, mert én jól ismerem ezt az érzést, és nem akartam, hogy a fiam is megtapasztalja, remélem, soha nem volt része ebben, akkor sem, amikor ott várt az iskola előtt, és én nem jöttem, vagyis nem akkor, amikor a többi szülő, nem akkor, amikor kellett volna. Nem akartam felsérteni az arcát, de erősen rá kellett szorítanom a párnát, már fáj a vállam, de ki kell tartanom, hosszú percekig ki kell tartanom, hogy biztosan sikerüljön.

Én Kevinem. Jókat nevettünk együtt mi ketten. Grimaszoló versenyt rendeztünk. Utánoztuk az ismerőseinket. A cuppanós puszik. A viccelődéseink. Egy csomó olyan dolog, amit mások nem csinálnak. Én Kevinem. A lakásunk egyik falát neki adtam, hogy arra rajzolgasson, elneveztem Kevin falának, és ő telerajzolta kar nélküli emberkéekkel és vörös színű földönkívüliekkel, a szociális gondozó egészen elszörnyedt, amikor meglátta, fel is jegyezte a dolgot a noteszába, de a kicsi imádta ezt a falat, és amikor betelt, az egészet lefestettem fehér festékkel, és Kevin kezdhette előlről a rajzolgatást.

Azt hiszem, hat perc volt, pontosan ennyi. Hat percig kellett rászorítanom az arcára a párnát.

Nincs órám. A holdat néztem, így próbáltam érzékelni a múltó időt, az esőcseppek továbbra is végigszaladtak az ablakon, de már nem láthatták a kisfiamat, a szemetek! A kicsi már sírt a hidegtől, lehajtotta a fejét, és úgy lépkedett a mély sárban, ezek meg a nyakába haraptak, gyűlöltem őket. Két napon át szüntelenül zaklatták, kínozták... őt, ezt a védtelen gyermeket, aki elhitte, hogy a tenger ismeri őt, és azt hitte, hogy a csokoládét szívószállal kell inni. Ártatlan kicsikém, olyan átkozottul nehéz ez a párna, amit a kezemben tartok, de ez megszabadít mindentől, a jövő nyűgétől, csak tartani és szorítani kell, s közben rád gondolni, minden szeretetemmél rád, csak rád gondolni.

Eszembe jutott az a nap, amikor Kevin először írt fel egy szót a falra, az első szava én voltam, mama, nagy ákombákom betűkkel, Kevin nagyon büszke volt rá, és én is az voltam, ez vagyok én, a gyerek rögtön megértette, én vagyok a mama, nem több és nem kevesebb, mint a többi anya, a mama, ez a dolgom, ez az, amire én is képes vagyok, mamának lenni, és ezt a szót meghagytam, soha nem festetem le, és az összes rajz e szó köré került, MAMA, a különös kis emberkék, talán még a karjukat is láttam, amelyet a hátuk mögött tartottak, miközben körbevettek a vörös földönkívüliek, megmutattam a szociális gondozónak, itt van a nevem a falon nagy ákombákom betűkkel, mi kifogása lehetett ez ellen?

Még mindig teljes súlyommal a párnára támaszkodtam, Kevin meg sem moccan, jó gyerek, most is engedelmeskedett nekem. Mindvégig csak rá gondoltam, és eszembe jutott az első szava. Ezt az első szót egy reggel mondta ki, miközben párnákkal körültámasztva a padlón üldögélt, meg kellett támasztani, mert még bizonytalanul tartotta magát, Kevin egy ideig csak nyálbuborékokat fújta a szájával, Stan a linóleumpadlón fekvé, fejét a tenyerébe támasztva nevetve nézte, aztán a kicsi egyszer csak előrehajolt, belemarkolt a fivére hajába, és azt mondta: Stan. Ez volt az első szava. Este a konyhában Stan azt mondta nekem, hogy a kicsi most már nem a féltestvére, hanem egészen az, azt feleltem, jól van.

A karom egyre jobban fáj, időnként pihentettem az egyiket, és csak a másikkal nyomtam, szorítottam a párnát, de még így is, hogy váltott kézzel folytattam, egyre jobban elfáradtam, melegem lett, az esőcseppek felszáradtak a hátamon, most izzadságcseppek szaladtak végig a karomon. Éreztem, ahogy megjelennek a hónom alatt, aztán elindulnak és lefutnak a karomon. Egyik a másik után. Leszaladtak egészen a hasamig. Nem szabad erre gondolnom. Kevinre kell gondolnom. Állandóan. Állandóan. Vajon még most is álmodik? Vajon álmában már útra kelt egy másik világ felé? És érzi-e a pár-

na súlyát? Rámeredtem a fehér párnára, az elgyötört csuklómra, az erőtlen kezemre, melyből kifutott a vér, fehér kezek a fehér párnahuzaton, aztán egy felhő siklott a hold elé, és ezután már nem láttam semmit. Hogyan lehetne megállapítani az időt? Hallottam az ablakon doboló esőt, vajon mennyi ideig tart egy dal, lehet, hogy énekelnem kellene? Nem, nem szabad elengednem a párnát, Kevinnel kell maradnom mindvégig.

Eszembe jutott az a nap, amikor megtudtam, hogy ismét terhes vagyok. A rendelőintézetben voltam Stannel, fülgyulladás volt, egész éjjel sírt, a szomszédok átdörömböltek hozzánk, nagyon kimerült voltam. A váróban üldögéltünk, ez már Szuri doki idején történt Viszontlátásra, Szuri doki! – igen, mindig ő foglalkozott a kölykeimmel, ugyanabban a váróteremben várakoztak az öregek, a fiatalok és a gyerekek is, a helyiség köhögéstől és kiáltozástól visszhangzott, a doki rendelőjéből kihallatszott a gyerekek sírása, szörnyű meleg volt, a telefon szünet nélkül csengett, Stan arca szinte tüzelt, a fejét a falba ütögette, annyira fáj a füle, fájdalmasan nyöszörgött, nagyon sokáig kellett várakoznunk. Emlékszem. Senki nem nézett a másokra, az emberek csak akkor kapták fel a fejüket, amikor kinyílt a rendelő ajtaja, mert mindenki attól félt, hogy valaki elébe tolakszik, senki sem akart sokáig ott ülni, elvegyülni a többiekkel, a többiek betegség-

gével. Emlékszem, nagyon nyugtalan voltam. Már három hónapja nem jött meg, és reggel gyakran elkapott a hányinger. Aztán leült velem szemben egy nő, egy arab nő. A karján egy kisbabával, egy egészen picike kisbabával. Soha nem láttam még ilyen apró csecsemőt. És rögtön tudtam, hogy az én hasamban is van egy ilyen. Egy csaknem láthatatlan baba, aki titokban befészkelte magát a hasamba. Majdnem felpofoztam Stant, hogy hallgasson már el. Felálltam, és elmentünk.

A felhő továbbssodródott az égen, ismét megjelent a hold, s fakó fénye újra megvilágította a szobát. Úgy éreztem, hogy Kevin megmozdul alattam, de nem, csak a kezem csúszott le a párnáról. A kicsi továbbra is mozdulatlanul feküdt. A párna alatt. A teste elernyedte. Azt gondoltam, meghalt, de nem mertem megbizonyosodni róla. Nem akartam látni. Még nem. Vajon az arca elkékült? A szeme vajon nyitva van? A cumi még mindig ott van a szájában? Lehet, hogy a cumi megkönnyítette a dolgot, lehet, hogy már magában az is megfojtotta, lehet, hogy nem is kellett volna ilyen sokáig rányomnom az arcára ezt a párnát?

Eszembe jutott a gyerek apja. Kevin gyakran látta őt, anélkül hogy tudta volna, kiről van szó, és az apja sem tudta, hogy Kevin az ő fia. Végül is lehet, hogy sejtette, talán kérdezősködött, nem tudom, és jobb is ez így. Egészen fiatal srác volt, akkor fejezte

be a gimnáziumot, aztán vízvezeték-szerelő vagy valami ilyesmi lett, a szülei voltak nálunk a házme-
terek, egyszer becsöngetett hozzám, valami rovarir-
tás miatt, vagy talán boldog karácsonyt kívánni, ép-
pen gondjaim voltak a radiátorokkal, ő pedig bejött,
hogy megnézze őket. Az öcsémre emlékeztetett, a
kisöcsémre, akit Dédének becéztünk.

Mindig az emlékek sem segítenek, éreztem, hogy
olyan dolgokon töprengek, melyek eltávolítanak
Kevintől, általában nehezen tudok sokáig egy do-
logra koncentrálni, de ki tudná megmondani,
mennyi idő telt el azóta, hogy nekikezdtem? Nem
nagyon szoktam az emlékeimmel bíbelődni, és
most nem tudtam, vajon sokáig merengtem-e fölöt-
tük. Lehet, hogy csak egészen rövid ideig? Hány-
szor váltottam kezét? Vajon fájt Kevinnek? Megré-
mült? A hold elmozdult közben az égen? Valóban
egyre világosabb lett a szobában, vagy csak a sze-
mem kezd hozzászokni a sötétséghez?

Hirtelen megrémültem, hogy talán Stan figyel
engem, hogy megleste, mit csinálok, ahogy meg
szokott lesni a konyhában is, amikor órákon át elül-
dögelek ott. Aztán azon gondolkodtam, hogy hol
lehet most Kevin. A halál birodalma tele van embe-
rekkel, de igazából hol vannak ezek az emberek?
Hogy néznek ki? És főleg, mit tudnak kezdeni egy-
mással? Muszáj, hogy Stan csatlakozzon Kevinhez,
nem hagyhatjuk ott egyedül, vigyázz az öcsédre,

Stan, vigyázz az öcsédre... felemeltem a párnát.
Nagyon óvatosan. Lassan. Leemeltem a párnát Ke-
vin arcáról, és letettem az ágyra, most megnézem.
Most megnézem a kisfiamat. Úgy tűnt, meg sem
mozdult, az arca most is a fal felé fordult. A haja
összekuszálódott. A szeme csukva. De a cumi kicsú-
szott a szájából. Láttam, hogy vége. Közelebb ha-
joltam hozzá, már nem hallottam a szuszogását,
nem éreztem az illatát, már nem álmodott, ez már
valami más volt.

Egy ideig mozdulatlanul néztem. Halott. A ke-
zeit bedugtam a takaró alá, hogy ne fázzanak. A hold-
fény fura ábrákat, árnyékokat rajzolt az arcára, kar-
nélküli emberkéket, akiket annyira szeretett. Az uj-
jammal kifésültem a homlokából az odatapadt tin-
cseket, egy kicsit megigazgattam a haját, aztán
megcsókoltam. A halottakat mindig meg kell csó-
kolni. Szédültem, az ajkam görcsösen megfeszült, a
számban mintha hangyák szaladgáltak volna, a száj-
padlásom furcsán bizsergett, még a fogam is bele-
sajdult.

Stan megmozdult. Felugrottam. Most arccal
felém fordulva feküdt. Cselekednem kellett. Még-
hozzá gyorsan. Óvatosan felvettem a párnát, lábujj-
hegyen megkerültem az ágyat, és leültem Stan mel-
lé. A hold fénye elakadt a hátamban, nem láttam
semmit. Szerettem volna még egyszer utoljára látni
Stan arcát. De már elmerült az éjszakában. Nem

tudhattam, mire gondol, miről álmodik, és hogy megérezte-e, hogy az öccse már halott. Kevin várta őt. Nem hagyhatjuk ott egyedül a halál kapujában, ötévesen, hogyan is boldogulhatna egyedül? Gyorsan kellett cselekednem. Csakhogy képtelen voltam megmozdulni. Képtelen voltam elszánni magam, Kevin annyira kimerített, megpróbáltam összeszedni az erőmet, hogy képes legyek végigcsinálni, hogy képes legyek emlékezni, és érzékelnem tudjam a múltó időt.

Kedvem lett volna kinyitni az ablakot, hogy az arcomba kapjam az esőt, hogy a jeges hideg a képeemben vágjon, és közben a holdat nézni, ó, ha felülhettem volna rá, mint egy óriáskerékre, ha egy kicsit megpihenhettem volna ebben a másik, fénytel telivel világban, ha láttam volna esélyt arra, hogy ez lehetséges, biztosan megpróbáltam volna, magamba szívtam volna a végtelent.

Az egyik gyerekem halott, a másik még él. Ez nem jó így. Ez elfogadhatatlan: az egyik itt, a másik meg odaát, egyedül. Úgy gondolom, jobb, ha mindkét kezem üres, mintha félkezű lennék, és állandóan félrebillent felsőtesttel járkálnék, mint azok, akiket valamilyen súlyos baleset ért. Az egyik gyerekem halott, a másik még él, sietnem kell.

A párnát az ölemben tartottam, magamhoz szorítottam, és úgy ringatóztam; bátorságot gyűjtöttem. Nem lett volna szabad hagynom, hogy Stan

így megnőjön, mire gondolhatott ezen a tengerparton, mielőtt ráütött a karomra? Úgy szaladgált ezen a tengerparton, mintha világegyetében ezt tette volna, vajon már mindent látott? Valóban túl késő lenne? Hagytam megnőni, mert ő volt az idősebbik testvér, és a kicsi nem tudott volna meglenni nélküle, egyik a másik nélkül, ez lehetetlen, ezt be kell látni, egyik a másik nélkül... És előtte? Igen, milyen volt Stan Kevin születése előtt? Már nem emlékszem... nem látom magam sem a kórházban, sem a parkokban, csak az átvirrasztott éjszakáimat látom, amikor kétségbeesetten hajoltam az ágya fölé, amikor egy baba köhög, úgy tűnik, a teste mindjárt szétszakad, mindig ettől félttem, igen, nagyon féltettem őt, ez biztos... de minden emlékem homályos, és lehet, hogy nem is a fiam az, akire képtelen vagyok visszaemlékezni, saját magamat nem találom, talán mert igazából nem is voltam ott.

Hány óra lehet? Mi keringünk a hold körül, vagy a hold kering körülöttünk? Vajon vannak más vendégek is ebben a szállodában, vagy csak képzeltem, hogy valaki dörömbölt a falon, hogy leejtettek valamit odaát, azt hiszem, nem lehet túl nagy forgalom ebben a szállodában, nem, legjobb lenne mielőbb lebontani, kitépni helyükből az ajtókat, leszaggatni a falokról a tapétát, elég egy földrengés, hogy ezek a túl nagy ágyak lezuhanjanak a semmi szakadékába. Istenhez könyörögtem, hogy csináljon földrengést.

gést, azt mondtam, istenem, add, hogy a föld megremegjen! – és közben egyre csak ringatóztam, és szorongattam az ölemben lévő párnát.

Stan ismét megmozdult, az arcát az ablak felé fordította, felpattantam, mi lesz, ha felébred, mi lesz, ha meglátja Kevint, hogyan is magyarázhatnám meg neki, hogyan is győzhetném meg arról, hogy neki is mennie kell. Stan mocorgott, de valószínűleg talán ő sem volt ott, lehet, hogy már az álmok világában bolyongott, abban a világban, mely szomszédos a halál birodalmával, igen, ki kell használnom ezt a lehetőséget, hogy Stan álmodik, mert így, Kevinhez hasonlóan, egyszerűen átlép majd az egyik világból a másikba.

Kinéztem az ablakon. A reggel még messze volt, az éjszaka órái hosszúra nyúltak, egymásba folytak, összekapaszkodtak, mind egyformának tűntek, semmi sem különböztette meg őket egymástól, ezért ilyen hosszú az éjszaka, és ezért veszíti el az ember az időérékét. Egyenként, egymás után megélni az éjszaka óráit, ettől meg lehet bolondulni, olyan ez, mintha félszeműek lennénk, elveszítjük az egyensúlyunkat... és ez a bizonytalan körvonalú hold, mely mintha ott sem lett volna, most már ez a hold sem segített nekem, mióta a fénye elakadt a hátamban. Ebben a fénytelen holdban nem volt semmi nagylelkűség, korábban azt hittem, velem van, az én oldalamon áll, de a lelkem mélyén

tudtam, hogy minden ellenem fordult, és csak magamra számíthatok. Ideje nekilátni, ó, Stan, ki ad nekem erőt?

Újra megmozdult, a keze kicsúszott a takaró alól, biztos voltam benne, hogy az arcán mély csíkokat hagyott a feje alá gyűrt párna, de túl sötét volt ahhoz, hogy ezeket meglássam. Stan bőre nagyon finom, és a párnahuzat mindig nyomokat hagy az arcán. Gyakran panaszkodott is emiatt. Én sohasem láttam, mert mire felkeltem, Stan arcáról már eltűntek a csíkok, de gyakran megemlítette, sokszor mondta, hogy ez mennyire zavarja, én sohasem láttam ezeket a csíkokat, amelyek annyira bosszantották.

Sokáig néztem Stant, szerettem volna valahogy belebújni, találni egy kis ajtót, amin bemehettem volna hozzá, egy alkalommal elmagyarázta nekem, miért tudunk megállni a földön, miért nem esünk le, vagy miért nem repülünk föl, mert a föld vonz minket, mondta, és most azt szerettem volna, ha vele is így lenne, azt akartam, hogy vonzzon engem, hogy ő legyen az én földem, hogy ne valahol fölötte lebegjek, hanem úgy zuhanjak rá, mint egy szerető.

És akkor az arcára tettem a párnát. Rászorítottam, aztán közelebb ültem hozzá, egészen közel az arcához, hogy soha többé el ne eresszem. Ő pedig segített, igen, Stan segített nekem. Nem kapálózott, csak a lába rándult meg néhányszor, a térde a

hátamhoz ütődött, és én úgy örültem ennek, már mióta nem ért egymáshoz a testünk, éppen csak a kezét fogtam meg néha, már régóta, talán örök időktől fogva nem értünk egymáshoz.

Most megfeszítette kinyújtott lábait, aztán az egész teste elernyed. Kevin azt mondta neki, Stan, és közben belemarkolt a hajába, ő pedig azt felelte, most már egészen a testvérem, és azon a napon, amikor Stan először ment el érte a bölcsődébe, a kicsi bánattal és csodálattal teli szemekkel nézett rá. Most már egészen a testvérem, egy napon Stan bátran odaugrott egy bősen ugató kutya elé, hogy a kicsit megvédje, most már egészen a testvérem, Stan, aki vasárnaponként ágyba hozza nekem a reggelit, hallom, ahogy a tálcán a csésze nekikoccan a tányérnak, és Kevin apró lépteit, ahogy tipeg Stan után, egy igazi család, és Stan, aki nézi, ahogy alszom, és Stan, aki megles a konyhában, amikor órakon át mozdulatlanul meredek a falra, és Stan, aki félt engem, és nem akarja, hogy egyedül legyek, amikor felébredek, egy igazi család, távol az ellenséges világtól.

Egészen kimerültem. Izzadságtól és esőtől nedves hajam a szemembe lógott, vajon végre együtt vannak, vagy még folytatni kell, a szívem hevesen vert, már csak egy szív dolgozik mindhármunkért, vajon Stan még itt van? Most akkor ki van egyedül? Kevin vagy én?

Most végleg megszabadulunk a hidegtől, gondoltam, és még jobban ránehezedtem a párnára. Végleg megszabadulunk a szégyentől és a hidegtől. A karom már remegett az erőlködéstől, az arcomat a hold felé fordítottam, mely már nagyon magasan járt az égen, gőgösen kérdezte tőlem, vajon ki tudnék-e tartani egész éjjel, egy egész éjszakán át, ez nem olyan nagy idő, hiszen kitartottam éveken át, gyógyszerekkel vagy gyógyszerek nélkül, sok alvással vagy álmatlanul, a kölykeim oldalán, a kölykeimmel, akiket a világ elragadott tőlem.

Lerogytam az ágyra, közvetlenül Stan mellé. Az arca és az arcom között ott volt a párna, a fiam utolsó lélegzetétől, az utolsó erőfeszítésétől még meleg párna. Lassan feltápáskodtam, egyszerre izzadtam és fáztam. Arrébb tettem a párnát, Stan fölé hajoltam, és akkor megláttam az arcán a párna okozta csíkokat. Nem hazudott nekem. Megcsókoltam, pontosan ott csókoltam meg, ahol az a kis gyűrődés látszott az arcán.

Van két halott fiam. És ők? Nekik milyük van? Felálltam, hogy megnézzem őket, most egészen egyformák voltak. Nézttem az öreg takaró alatt fekvő két testet, Kevin összegömbölyödött testét és a nyújtott lábbal fekvő Stant. Egyre csak néztem őket, és akkor megláttam. Megláttam azt, amire soha nem gondoltam, azt, amit soha el sem tudtam

volna képzelni: Kevin arccal a fal felé fordulva feküdt, Stan arca pedig az ablak felé nézett. Egymásnak háttal feküdtek. Nem voltak együtt, nem, mindketten egyedül, más-más irányba indulva keltek útra. Nem találtak egymásra a halálban, örökre elvesztették egymást.

Felüvöltöttem.

800

veronique olmi

Tengerpart

A fiatal nő, aki a történetet egyetlen hosszú monológban elbeszéli, egyedül él két kisláival, az ötéves Kevinnel és a kilencéves Stannel. Életükben először nyaralni viszi őket. Ez a kiruccanás igazi ünnepi esemény az életükben, legalábbis annak kellene lennie, és az anya igyekszik minden tőle telhetőt megtenni, hogy az is legyen.

Késő este szállnak buszra, szakadó esőben. És a gyerekek bizony nyugtalanok, aggasztja őket, hogy ilyen váratlanul, az iskolaév kellős közepén utaznak el, még hozzá a tengerhez, pedig már beállt a tél.

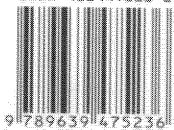
De minderről nem lehet beszélni, sírni sem lehet, sírni főleg nem, sem az anyának, sem nekik. Ruháik szinte mind ott vannak a sporttáskában, kedvenc tárgyaik is – kivéve Kevin otthon felejtett cumiját –, és ez megnyugtató, meg kell hogy nyugtassa őket: ne féljenek többé a sötétől, hiszen holnap új, csodálatos élet virrad rájuk, amelyben nincs több szenvedés. Boldogok lesznek, látni fogják a tengert, és látni fogják a fényt.

A bajjós környezet, az elállni nem akaró eső, a sár, a sötétség, az el-lenségesen háborgó tenger, az elhagyatottság, a társadalmi közöm-bösség, sőt, kegyetlenség és az anya kétségbeesett víziói egyre torokszorítóbb hangulatot teremtenek. A végkifejlet azonban túltesz minden szorongáson.

A fanyar, sallangmentes, egyúttal lázadó, mégis gyöngéd és költői stílusban elbeszélte történet egyszerű és több mint felkavaró. Mert kiáltás ez a regény, mely kizökkent a nyugalmunkból, halálös rémü-letet kelt a szívünkben, tükröt tart elénk...

Véronique Olmi dramaturg. 1998-ban megjelent novelláskötete után ez az első regénye, mely mindenkiel feledhetetlenül megismerteti a szerző nevét, aki csak elolvassa.

ISBN 963947523-8

9 789639 475236

1580 Ft